

(સંગીત લિપિ સાથે)

નારાયણ મોરેશ્વર શર્મા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૦૬૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ નાં ૩૨૩૩૦૧

વિષય ૧૮૮૨ : ૬૪ : ૬૮

लोकसंगीत

(संगीत लिपि सहित)

संपादक.

नारायण गोरेबर स्वरे

मंत्री-राष्ट्रीय संगीत मंडळ

अमरावती

मुद्रक
वेणीलाल छानलाल वूच
नवजीवन मुद्रणालय
अमदावाद

प्रकाशक
नारायण मोरेश्वर खरे
मत्स्याग्रह आश्रम, साबरमती-अमदावाद

અનુક્રમણિકા

રાસ અને ગરબીઓ

ગીતો	મૂળ ગીત	સ્વર લિપિ
		પાન પાન
૧ આજની ષડી ગળિયામણી	૨૩	૧
૨ દળા દાલ્યા ને વાદળ ઉમટયા	૨૪	૫
૩ રે શિર સાટે નટવરને વગિયે	૨૫	૮
૪ મારા પ્રભુજીને પાયમે પાકડા	૨૬	૧૧
૫ માફ સોનાનુ બેકુ	૨૭	૧૨
૬ કાન તારી મોગ્લીએ છરે	૨૮	૧૩
૭ વાટકીમા કેમર	૨૯	૧૫
૮ આશાભર્યા રે અમે	૩૦	૧૬
૯ હારે દાણુ માગે રે	૩૧	૧૭
૧૦ વેણી ગૂથી ને મહો	.. ૩૨	૨૦
૧૧ જોયા જગન ધૂમી એક	૩૩	૨૧
૧૨ રામ લક્ષ્મણુ વનમા	૩૪	૨૨
૧૩ આજે સાહેલી મારે	૩૫	૨૪
૧૪ ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ	૩૬	૨૫
૧૫ ગોગસ લેધ લેધ પીળો	૩૭	૨૬
૧૬ પીતળા લોટા જળે ભર્યા રે	. ૩૮	૩૧
૧૭ હરિ વેણુ વાય છે	૩૯	૩૫
૧૮ લાલજી કાગતક મહિને ...	૪૦	૩૩
૧૯ આશો રૂડો બસી બટનો ચોક	. ૪૧	૩૭
૨૦ આવેને ન દલાલ રમવા	૪૨	૪૦
૨૧ ઓ વાસલડી વેરણુ	૪૩	૪૩
૨૨ શોભા સલુણા સ્થામની ૪૪	

૨૩	સખિ પડવે તે પથે	૪૫	૩૮ ૪૦
૨૪	મા પાવા તે ગઢથી	૦	૪૮
૨૫	હારે સખી દોડો ડોલરિયો	૪૭	૫૦
૨૬	ખમ્મા વીરાતે જોડે	૪૮	૫૨
૨૭	મેડમાનો ! ઓ વહાલા ! પુન પધાગ્જો !	૪૯	૫૪
૨૮	કુવગ્જે વારો જસોદા માવડી	૫૦	૫૫
૨૯	આવો આવો ને સખિયા આજ	૫૧	૫૮
૩૦	રયામ રગ સમીપે ન જાવુ મારે	૫૩	૫૯
૩૧	કૃષ્ણ કામધેનુ દુજો અમારે	૫૪	૬૧
૩૨	સાત નમુદ્રનો વાલે	૫૫	૬૩
૩૩	પારણિયે ઝુંઝોજી નદજીના લાલ	૫૬	
(કુવગ્જે માડી જમાદા માવડી એ ઢાળ પ્રમાણે)			
૩૪	હાકે નાજ વાવડીના પાણી ભગવા ગ્યાતા	૫૭	૬૬
૩૫	જોજો જગતના આભાસ	૫૯	૭૯
૩૬	રૂડી રાદ પુનમની ગનરે	૬૦	૬૫
૩૭	લોચન મનનો રે	૬૧	૮૨
૩૮	આદીતે આનદ .	૬૩	૬૯
૩૯	જૂનાગઢમા તે કિતરી	૬૪	૭૦
૪૦	મારા નયણાની આળસરે	૬૫	૭૨-૭૪
૪૧	હાકે પડી વીગ નગ જગજો રે	૬૬	૮૫
૪૨	હસા ગજ ગહી જાઓ આજની રાત	૬૭	૭૬
૪૩	પ્રથમ પાર્વતીના પુત્ર	૬૮	૮૦

પ્રસ્તાવના

લોકસંગીત સંગ્રહીત કરવાના આ પદસવરેસો અને નાનકડો પ્રયત્ન છે, પણ એક વિશાળ ક્ષત્રની આ ગરબાત છે. પહાડ ચઢીને શિખર ઉપર પહોંચ્યા પછી જેમ પેલી પાગની મોટી દુનિયા નજરે પડે છે, તેમ આ પ્રયત્ન એક જૂની સૃષ્ટિનું નવીન દર્શન દેગવશે. હાલની હીલચાલન અગ આખા દેશમાં અને તે જ પ્રમાણે ગુજરાતમાં જે અસ્મિતા જાગૃત થઈ છે તે વિવિધ ક્ષેત્રોમાં આત્મપરિચય કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છે. ઇતિહાસની પાંચના સામર્થિક શ્રવન, ધાર્મિક વિચાર, સાહિત્ય, કળા મગીન વગેરે દરેક જૂમિભાગમાં ગુજરાતની વિસિદ્ધતા શી છે, ભારતવર્ષની સંસ્કૃતિમાં ગુજરાતનો પ્રાણો કયો છે, ભવિષ્યની સૃષ્ટિમાં ગુજરાત શો ભાગ ભજવી શકે, વગેરે અનેક પ્રશ્નો ગુજરાતના હૃદયમાં સ્ફુરે રહ્યા છે. ગુજરાતની સંસ્કૃતિ જેવી કે ઇક વસ્તુ છે, હાવી જાહેર, કળા જ, એવડ એવડ વિચારો અને આકાંક્ષાઓ હૃદયમાં ઉત્પન્ન થાય એ પણ ન કહ્યા છે અને કલા જરી શકે છે એના પીછાણ હજી પ્રગટ થઈ નથી. પ્રગુત જેવા પ્રયત્નો એ દિશામાં ખૂબ મદદગાર થઈ એવો વિશ્વાસ છે.

લોકસાહિત્ય સંગ્રહીત કરવાના આપણા નહેરુશ્રવનના દરબારમાં લોકસાહિત્યને જ્ઞાન આપવાના પ્રયત્નો થઈ લાગ્યા છે. લોકસાહિત્યની ઉત્પત્તિ, તેનું વૈશિષ્ટ્ય, તેના મુખ્યદોષ, તેના વૃદ્ધિસ્થ વગેરે મીમાંસા કરવાની ઇચ્છા અકુરિત થએલી દેખાય છે. હવે

લોકસંગીતનું અધ્યયન કરવાનો, તેની ડર કરવાનો સમય આવી પહોંચ્યો છે જીવનકલાહ અને હરિદ્વાસનું ઝેરી વાતાવરણ જ્યાં પહોંચ્યું નથી ત્યાં આજે પણ લોકસંગીતનો જન્મનો ગયો નથી સ્વાભાવિક રીતે જ ત્યાં તે ફૂલી રહ્યું છે પણ જન્મનો જ એવો આવ્યો છે કે સમાજના અમીર અને ગરીબ, શહેરી અને ગ્રામીણ, કેળવણી અને અભણ, એવા કકડા પડી ગયા છે તેથી અભણ ગણાતા વર્ગને નવા સસ્કારો મળતા નથી, અને પોતાને સુશિક્ષિત માનનાર વર્ગને આપણા ગૃહીય જીવનના જૂના વારસાથી વચિત ગહેવું પડે છે એટલે સહેજ નવી દબે જૂના સસ્કારો અને જૂનો વાગસો સજીવન અને સતેજ કરવાની જરૂર જણાય છે

આ પુસ્તકમાં લોકકાવ્ય એકત્રિત કરવાનો વિચાર નથી જ લોકસંગીત એ જ એનો મુખ્ય વિષય છે પણ લોકસંગીતને લોકકાવ્યથી જુદું પાડવું લગભગ અશક્ય છે લોકકાવ્યની વિશિષ્ટ ભાષા, તે ભાષાની નિર્વાજતા, તાલબદ્ધતા અને અદ્વૈતતા, એની અદર પણ નગીતનું સૂક્ષ્મ અને અસ્પષ્ટ તત્ત્વ રહેલું છે જ તેથી લોકકાવ્યના ભાવપૂર્ણ, કાવ્યમય અને લોકપ્રિય નમુનાઓ લઈને તેનું સંગીત કેવું છે એનું જ અહીં દર્શન કરાવ્યું છે

મેક્સિકો, પેરુ, ઇજિપ્ત, અથવા મધ્ય એશિયાની પ્રાચીન સંસ્કૃતિ જેમ મરી ગઈ છે તેમ હિંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિ મરી ગઈ નથી તે આજે પણ જીવે છે એટલે આજે પણ નવા નવા લોકગીતો રચાય છે અને લોકસંગીતના ઢાળમાં ગવાય છે

લોકસંગીત એટલે જૂનું જ સંગીત એવો અર્થ નથી સમાજ-હૃદયની નિર્વાજતા, લોકહૃદયની સરલતા અને મૌલિકતા જેની અદૃશી વ્યક્ત થાય, સસ્કારી હોવા છતાં જેની મુખ્યતા કાયમ રહે, તે જ લોકસંગીત, તે જ લોકકાવ્ય માત્ર લોકસંગીત કે લોકકાવ્યની કસોટી કાળે કરીને જ થાય છે શિષ્ટ સાહિત્ય કે શાસ્ત્રીય સંગીતમાં પ્રવીણ લોકોનો

નિર્ણય બસ થાય છે અમુક મહાને માન્યતા આપી એટલે સાહિત્ય કે સંગીત તરત જ શિષ્ટ પ્રણય છે પણ લોકસંગીતના પરીક્ષકો અસખ્યાત મુગ્ધ હૃદયો જ છે નાના આળકો જેમ પોતાની વૃત્તિને જ વકાદાર રહે છે તેમ જનહૃદય પણ પોતાની અભિરુચિને જ વકાદાર રહે છે એ અભિરુચિ જ્યારે પસંદ કરે ત્યારે જ અમુક સાહિત્ય કે સંગીત 'લૌકિક' પદવીએ પહેાએ છે સમાજમાં જ્યારે બારે કાંતિ ચાલતી હોય છે, સખ્યાબધ લોકોના હૃદયમાં એક જ પ્રાણવાન પ્રેરણાની ઉર્મિઓ જોડે છે, ત્યારે લોકહૃદયમાંથી નવું નવું લોકસંગીત પ્રકટ થાય જે અનંત કલા આધુનિક સાધન વિના પણ લોકમાન્ય કાવ્યોત્તો અને ગાયોત્તો દેશવ્યાપી પ્રચાર થાય છે

આ કસોટી જો સાચી હોય તો લોકસાહિત્યમાં જૂનું અને નવું એવો ભેદ કરવાની જરૂર નથી જૂનું સાહિત્ય ભગવાન કાળની ચાળણીમાંથી ચળાઈને આવેલું હોય છે અને તેથી તેની 'લૌકિકતા' સ્વતઃસિદ્ધ હોય છે લાખો વપરાશને લીધે જૂનાને લૌકિક છતાં અલૌકિક આપ આવેલો હોય છે નવા લોકગીતોમાં તેમ નથી હોતું, છતાં સહૃદય-ચકિત અથવા લોકહૃદય નવામાં પણ સાચું લોકગીત અથવા લોકરાગ સહેલાઈથી પારખી શકે છે

લોકગીતો વિવિધ હોય છે, અને એ વિવિધતા લોકજીવનની વિવિધતા ઉપર આધાર મળે છે ગરબા, રાજા, ભજનો, વધામણી વગેરે પ્રકારો આપણા જૂના લોકજીવનના અંગોનું સૂચન કરે છે. નવા જીવનના નવા પ્રકારો માટે નવું જ વર્ગીકરણ થઈ જવાનું. આજનો કાળ સંક્રમણનો છે આ યુગસંધિને સમયે આપણી દૃષ્ટિ ઉભયત હોવી જોઈએ જૂનામાં પણ અધ્યયન કરીએ, નવાનું પણ સૂચન કરીએ

જે નિયમ સાહિત્યને માટે તે જ સંગીતને માટે આપણું જીવન-સમૃદ્ધ થતા આપણે કાશી, કવાલી, ગઝલ, અભંગ, વગેરે નવા પ્રકારો

ગુજરાતી ભાષામાં દાખલ કરેલા છે તે જ પ્રકારે જનગણમનઅધિ-
નાયક', નહિ ગંખની' વગેરે ઢાળો પણ ગુજરાતીમાં આવવા
લાગ્યા છે

શાસ્ત્રીય સંગીતનો પ્રચાર પ્રચલનપૂર્વક થાય છે શાસ્ત્રીય
સંગીતમાં ઉચ્ચમાં ઉચ્ચ સંસ્કાન્તિ હોય છે ગાંધીય આચાર્યાએ
વિચારપૂર્વક નક્કી કરેલા આદર્શો પ્ધાનમાં રાખી તે રચેલું હોય કે
તેમાં દૌર્લભ દર્શિ અને સુદૃઢ શક્તિ રહેલી હોય છે લોકસંગીતનું નેવું
નથી લોકસંગીત પોતાની આભાવિક મનોહરતાને લીધે જ પ્રચાર
પામે છે અત્યંત સરકારી લોકો પણ લોકગીતો પાછળ ગાંગા મની
શકે છે ઉદાનલતા કરતા ચઢિયાતી વનલતા ધણીવાર નજરે પડે છે
સરકારી દુષ્પત મૃગશાય સાથે કુચરેલી શકુતલાને પોતાના કુમળી
પ્રતિષ્ઠા બનાવવા તૈયાર થઈ જાય છે, અને વ્યામ જેવા નાટ્યકર્તા
અને કાલિદાસ જેવા ગજકવિ તેના વખાણ કરતા થામતા જ નથી
લોકસંગીતની પણ આવી પ્રતિષ્ઠા છે શાસ્ત્રીય સંગીતમાં પોતાની
શાક્તાનું એટલું ખુબી બાન હોય છે કે ગાવાની ચીજનો શો અર્થ છે,
એમાં કયો રસ છે, એના વિભાગ કેવા છે વગેરે બાબતમાં તે
બેદરકાર ગદી શકે છે અને ધણીવાર ગદે છે પણ ખરો લોકમંગીત
હૃદયના કદમાગ સાથે જ પહેતું હોવાથી તે અત્યંત બાવવાહી હોય
છે, અને લોકમંગીત હમેશા પોતાના લોકકાવ્ય સાથે સમરન હોય
છે જે બાવ, વિભાવ કે રસ કાવ્યનો તે જ સંગીતનો, આવી રીતે
પરસ્પર પોષકતા સાધેલી હોવાથી લોકકાવ્યની મન્ત્ર જેવી હૃદય પર
અસર થાય છે.

આ જ કારણે લોકકાવ્યમાં એકવાર જે ઢાળ નક્કી કરેલો હોય
છે તે બદલવાને લાકહૃદય તૈયાર નથી હોતું જેમ સરીર અને આત્મા
જુદા પડતા દુભાય છે, તેમ લોકસંગીત અને લોકકાવ્ય પોતાના મેળ
છોડતા અકળાય છે નવા પ્રયોગો કરવા હોય તો નવા ગીતો લો,

પણ જે ગીતે જે કહેવર શોધ્યું તે જ તેનું કાયમનું આપણી કલ્પના પ્રમાણે જેમ જન્માન્તર કર્યે ખીચ્યું ખોળિયું લઇ શકાય છે, તેમ લોકગીતો સ્થાનાન્તર કરી પોતાને માટે નવું સંગીત લેતા આ યા છે એ વાત જુદી અને તેમા પણ ઔચિત્ય તો છે જ દરેક પ્રદેશ પોતાના સ્વભાવ પ્રમાણે, પોતાની અભિરુચિ પ્રમાણે અને પોતાની પરંપરા પ્રમાણે તે ને ગીતો તરફ જોવાનો

લોકસંગીતની મોટામા મોટી વિશિષ્ટતા તે તેની અદ્દર રહેલો તાલ છે. દાવ્ય ભાષા, શબ્દો અને સંગીતમા જેટલી ભાવવાહકતા છે તેટલી જ અથવા તેથીય વધારે ભાવવાહકતા તાલમા હોય છે. એ વસ્તુ લોકલક્ષ્ય અનાયામં ઝાળખેલી હોય છે, કારણકે નિર્વ્યાજ લોકલક્ષ્ય જ્યારે ભાવાવેશમા આવે છે અથવા કિત્તેજિત થાય છે ત્યારે તે પ્રગટ કંવાને એકલા ભાષા અને સ્વર તેને બસ નથી થતા હાથ, પગ, નેત્ર, વાણી—દુકમા કહીએ તો શરીર, મન અને હૃદય બધા જ નાચવા માટે છે. તેથી લોકગીતોનો તાલ પોતાની મેળે જ બધાઈ જાય છે અને તેના કિન્નાદ ચઢતા જ તેમાંથી નૃત્ય પોતાની મેળે પ્રગટી નીકળે છે.

નૃત્ય એટલે એકલી કસગન નથી. કસરત કર્યે માણસ ચાકી જાય જે પણ ભાવનાપ્રવાહમા જ્યારે તાલબદ્ધ નૃત્ય ચાલે છે ત્યારે શરીરના દરેક અવયવ અને સંધિને કિત્તેજના મળે છે. નૃત્યની આ વિશેષ ખુબી અને તેની આ બહુવિધ શક્તિ તરફ ધ્યાન જવાની ખૂબ આવશ્યકતા છે.

સમાજની સ્વાભાવિક સ્થિતિમા આવા લોકસંગીતને પ્રચાર પવનના પ્રવાહની પેઠે થાય છે. તેને માટે પ્રયાસ કંવાનો ખ્યાલ જૂના લોકોને હસવા જેવો લાગતો. ગામડાંની ડોશીને એની વાત કરો તો તે હસીને કહેશે, ‘એમા તે વળી શુ શીખવા જેવું હતું ? અમે ક્યા આ બધું શીખવા ગયા હતા ? એ તો બધું પોતાની મેળે

જ આવડી જાય છે સાચી છે, ડાણીમાં તમારી તાત સાવ સાચી છે પણ અમે તેવા રહ્યા નથી અમે અમાગ વાગસાથી વિખૂટા પડ્યા છીએ તમારી અવશેષ ગેહલી આપના નાવ જ આ જૂનો વાગસો પણ નામશેષ થશે એવી બીક અમાગ મનમાં પેમી ગઈ છે તમારી પાસે આવીને આ બધા જૂનો મડા-લેનાગ બામજો અને બહેનો બહુ જોગ છે, નથી જ એમ કહીએ તાપણ ચાલે એટલે આપનાત ન વાય અટલા માટે જ આ તમાગ મ ગીતન મમે અક્ષરેહ આપવા માગીએ છીએ

મ ગીતના ગ્હણને માટે સ્વચ્છપન પદ્ધતિ પચામ ઠ ક નહિ એ વિષે ઘણીવાર ચર્ચા થાય છે પણ યુરોપના અનુભવ અન આપણો પણ તેથીએ પ્રાચીન અનુભવ માક્ષી પૂરે છે - સ્વચ્છપનથી મ ગીતના રક્ષા થાય છે, એટલું જ નહિ પણ સ્ખવન અને પ્રમાદમાયી પાળ ને આપણને બચાવે છે અટલા માટે જ અહીં આપેલા લોકગીતોન લોકમાન્ય મ ગીત યથાતથ નાબળી તેનું અહીં યથાસ્થિત અદ્વન કરવામાં આવેલું છે આજે આથી વાકસ ગીતના સંવત્સરો અ, જ ઉદ્દેશ મગ્ગે, પણ જ્યારે ગુજરાતમાં સંગીતના ગાગ વધશે, કંકડકાણે સંગીત મડોળો અપાશે, અને મ ગીતની સંલગ્તા વધશે, ત્યારે આ સ્વચ્છપનથી મ ગીતના પ્રચારનું પાળ કામ મહેલાઈથી આ જ કાય દ્વારા થઈ જશે

ગુજરાતની વિસિદ્ધ સંસ્કૃતિના અધ્યયન ઉપાસના અન પૂર્વ કવ્વા માગના ગુજરીના મુખુતોન આ નીન પ્રવન લાભદાયક અને પ્રેરક નીવડો એ જ પ્રાર્થના ॥

દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકર

નિવેદન

સંગીતમા માર્ગી અને દેશી એ બે પ્રકાર પુરાતન કાળથી આસ્વા
આવે છે આપણો દેશ અનેક પ્રકારના વૈશિષ્ટ્યથી ભરપૂર છે તેથી
જુદા જુદા પ્રાંતનુ દેશી સંગીત જુદુ જુદુ છે હિન્દુસ્તાનમા સાધારણ
રીતે ઉત્તરની અને દક્ષિણની એમ બે સંગીતપદ્ધતિઓ પ્રચલિત છે,
પણ આ ભેદ શાસ્ત્રીય સંગીતની દૃષ્ટિએ છે પ્રાચ પ્રાંતના દેશી
સંગીતનુ વૈશિષ્ટ્ય એમા આવતુ નથી ગુજરાતનુ દેશી સંગીત એ
શાસ્ત્રીય દૃષ્ટિએ ઉત્તર હિન્દુસ્તાનની પદ્ધતિમા જ આવે છે

ગુજરાતમા દેશી સંગીતના જે ઢાળો પ્રાચીન કાળથી આવતા
આવ્યા છે તેમાથી કેટલાક મુખ્ય ઢાળોનો આ નાનકડો સંગ્રહ છે
તેમા મુખ્યત્વે કગીને રાસ, ગગળીઓ, બજનો વગેરે આવે છે ઢાળ
અને શબ્દ એ બંને બનતા સુધી જૂના જ રાખવામા આવ્યા છે
માત્ર કેટલેક દેકાણે ખામ મળેગોને લખને જૂના ઢાળના નવા પદો
મૂકયા છે

આ પુસ્તકમા વાપરેલી સ્વરલેખન પદ્ધતિ મુખ્યત્વે ગાધર્વ મહા-
વિદ્યાલયના આચાર્ય અને અમાગ ગુરુવર્ય ગાયનાચાર્ય પ વિષ્ણુ
દિગ્બરની ચોળેલી છે ગુજરાતના દેશી ઢાળો સ્વરલેખન પદ્ધતિમા
લખવા માટે મને પહેલુ કૃત્તેજન પણ તેમના તરફથી મળ્યુ હતુ
વળી એમણે સ્વરલેખન માટે બીબા પાડવાના ખોખા આપી તેને

હાજવ નુ કામ સંજી કરી આપુ હનુ આ યધા માટે તેમનો જેટલો આભાર માનુ તેટલો ઓછો છે

આ પુસ્તક અમામા જે જે મિત્રોની સહયતા મને મળી છે તેમનો પણ હું અહીં -૫૬- મનુ છું બાવનમઝ દક્ષિણમૂર્તિ વિદ્યાલયવાળા શ્રી ગિજુભાઈ તથા તેમના બન્નીશ માધીપહેન તેમના દમ્તલિખિત સંગ્રહનો લાભ મને આપ્યો છે શ્રી કાકાસાહેબ કાલેલકરે મરઆતથી -૧- આ કામમા અસ લખે જેવડે પ્રસ્તાવના લખી આપવાના તન્દી લીધી છે સ્વસ્થેખનના બીમા પાડવામા નવજીવન મુદ્રણાલયના કાર્યકર્તાઓએ ત્રણી મહેનત લીધી છે આ યધા મિત્ર તથા બીજા જે જે બાધઓએ મને આ કામમા મદદ કરી છે તેમનો હું કૃપકાર માનુ છું

ઉપર જણાવ્યા મુજબ મેં દૃષ્ટક માગે નવા પત્રોનો પણ ઉપયોગ કર્યો છે, તેમના કાગળોના માગ અર્થે આભાર માનવે. ઘટ ખામ કરીને કવિશ્રી નાનાલ લના નામ અને ગાળોઓનો વિશેષ ઉપયોગ કર્યો છે અમાના નામ મત પ્રમાણ મુજબતના જૂના દેશી સંગીતના આત્મને નવા ખાગિયામા અવતારનાઓમા કવિશ્રીનુ સ્થાન ઉંચુ ૬ એમનો પાત્ર આભાર માનવાની હું આ તક લઉં છું

તા. મા. ખરે

સ્વરલેખનની સમજૂતી

(૧) સંગીતમાં મન્દ્ર, મધ્ય અને તાર એમ ત્રણ સમૂહો છે. ફરક નમકમાં સા, રે, ગ મ, પ, ધ, ના એ સાત સ્વરો છે. સમૂહોને અનુક્રમે ચડતા ખાનડોમાં મૂક્યા છે અને ફરક સમકના સ્વરો તે તે ખાનામાં લખ્યા છે જેમકે

તાર	મા ર ગ મ પ ધ ની
મધ્ય	મા રે ગ મ પ ધ ના
મન્દ્ર	સા રે ગ મ પ ધ ની

(૨) કોમલ, તીવ્ર વગેરે સ્વરો માટે નીચે પ્રમાણે નિશાનીઓ છે:—

♭ કોમલ

♮ અતિ કોમલ

▲ તીવ્રતર

▴ તીવ્રતમ

♯ ટુંક

લયનાં ચિહ્નો

ચતસ્ર પ્રકાર

સ	૪	માત્રા	—	ચતસ્ર
સ	૨	,	—	ગુરુ
સ	૧	"	—	લઘુ
સ	૦	,	—	દ્રુત
સ	૦	"	—	અલ્પદ્રુત
સ	$\frac{૨}{૩}$	"	—	અલ્પઅલ્પદ્રુત
સ	$\frac{૧}{૪}$	"	—	અલ્પઅલ્પઅલ્પદ્રુત

તિસ્ર પ્રકાર

સ	૪	માત્રા	—	તિસ્ર
સ	૩	"	—	ગુરુ
સ	૨	"	—	લઘુ
સ	૧	"	—	દ્રુત
સ	$\frac{૧}{૨}$	"	—	અલ્પદ્રુત

દીપ એક માત્રાના ૨, ૪, ૮, ૧૬ વગેરે ભાગ થતા હોય તે ચતસ્ર પ્રકાર કહેવાય, અને ૩, ૧૨ વગેરે ભાગ થતા હોય તે તિસ્ર પ્રકાર કહેવાય. દાખલા તરીકે સુરિગમપધનિસુ એ ચતસ્ર પ્રકાર છે અને સુરિગમપધનિસુ એ તિસ્ર પ્રકાર છે. ચતસ્ર જાતિની એક માત્રામાં ૨, ૮ ૮ વગેરે વર્ગ આવશે. તિસ્રમાં ૩, ૬, ૧૨ વગેરે વર્ગ આવશે.

(૪) વિશ્રાંતિ અને ઉચ્ચારણનાં ચિહ્નનાં માત્રાની કોઈ પણ નિશાનીને । આની ઉભી લીટી જોડવાથી તે ચિહ્ન વિશ્રાન્તિનું થાય છે, એટલે તેટલી માત્રા ત્યાં વિશ્રાન્તિ છે એમ સમજવું જેમકે ✕ એટલે ૪ માત્રાની વિશ્રાન્તિ । એટલે બે માત્રાની વિશ્રાન્તિ, ૭ એટલે અધી માત્રાની વિશ્રાન્તિ ૫૦

માત્રાની નિશાનીને । આનું ચિહ્ન જોડવાથી ઉચ્ચારણનું ચિહ્ન થાય છે ઉચ્ચારણના અર્થ એ કે તે અગ્ર તેટલી માત્રા મુખી વધારે લખાવવો જેમ- । એટલે ૨ માત્રાનું ઉચ્ચારણ, ૭ એટલે ૦૧ માત્રાનું ઉચ્ચારણ

વિશ્રાન્તિ અને ઉચ્ચારણના ચિહ્નના સ્વરની પછી આવે છે જેમકે સ । એટલે સ ની ૪ માત્રા અને વિશ્રાન્તિની ૨ માત્રા મળીને ૬ માત્રા થાય. સ । અર્થ ઉપર પ્રમાણે સ નું ૬ માત્રાનું ઉચ્ચારણ કરવું

(૫) કોઈ પણ સ્વરની આગળ આ • આવું મીઠું હોય તો તે સ્વરની જેટલી મૂળ માત્રા હોય તેના કરતાં દાઢી માત્રા લેવી જેમકે

સુ. = સા ની ૩ માત્રા (૩ × ૧૧)

સુ. = સા ની ૧૧ માત્રા (૧૧ × ૧૧)

સુ. = સા ની ૬ માત્રા (૬ × ૬)

સુ. = સા ની ૧૦ માત્રા (૧૦ × ૬)

(૬) કોઈ પણ બજનમાં તાલનું એક આવર્ત પૂરું થાય છે ત્યારે એક ઉભી લીટી મૂકવામાં આવે છે તેને 'પાર' કહે છે જેમકે

(બાર)

તાર	
મધ્ય	
મન્દ્ર	

કોઈ ચીજની આસ્તાદ એટલે ટેક પૂરી થાય છે ત્યાર બે 'માગ' મૂકાય છે જેમકે

તાર	
મધ્ય	
મન્દ્ર	

અતરો એટલે કડી ન્યારે પૂરી થાય છે ત્યારે ત્રણ 'બાર' મૂકાય છે, જેમકે

તાર	
મધ્ય	
મન્દ્ર	

(૭) આ પુસ્તકમાં જે તાલ વાપર્યા છે, તેમાં સમ, તાલી અને ખાલી વિભાગો બતાવવા માટે અનુક્રમે ૧, ૨, ૩ એ આકાશચિત્રોનો ઉપયોગ કર્યા છે. અર્થાત્

૧=સમ

૨=તાલી

૩=ખાલી અથવા કાલ

આ લેખનપદ્ધતિની આથી વધારે હકીકત ગાંધર્વ મદર્શવિદ્યાલય તરફથી બહાર પડેલ ‘ મગીતનત્ત્વદર્શક ’ નામની ચોપડીમાં છે. વાચકોને તે ચોપડીની દુ બલામણુ કડ છુ

પરિચય

ગોપિકાની ગોસ્તી ભરેલી

ભરપૂર કાવ્યનો સ્ત્રોત અને તેને બગાડતી વર્ણન કરનારા ઢાળ આ રાગમાં હોવાથી પરેપરો આનંદ આવે છે તાલની તિન્ન જાતિ હોવાથી અને તે ગમને અનુકૂળ પડવાથી હૃદયનું પ્રક્ટીકરણ વિશેષ થયું છે “અમૃતની હેવી” કોઈએ જોઈ લશે કે કમ તે સવાલ છે, પણ ‘આત્મામાં અમૃતની હેવી એ ગાતા અમૃતના વૃટકાનો અનુભવ તો થાય છે જ

‘ગ્યામ ગગ સમીપે ન નવુ

અત્યંત પ્રેમને લીધે ઉપજતો સાત્ત્વિક કોવ આમાં ભરપૂર છે રાગ અનુકૂળ હોવાથી વિશેષ સ્પષ્ટતા છે

ઝણના ઝણશીંગા વાગિયા’

રાગ સિધુડા આ રાગ ત્રોત્સાહન આપે છે અ જ ભાવ પુસ્તકમાંથી મળશે

“રે શિર સાટે નટવગને વગ્ગે

વીરસ વેદાન્તની ભાષામાં કેવો વર્ણવ્યો છે’ પ્રત્યેક લીટીનું સંગીત સુભાવસ્થામાંથી પણ જાગૃત કરે છે

‘શોભા સલૂણા સ્યામની’

આ પદમાં ભરપૂર કાવ્ય અને સંગીત હોવાથી આતુરતાનો ભાવ જણાય છે

‘ હાં વેણુ વાય છે ડે હાં વનમા

અને

‘ કાન તારી મોઘલાંએ જી રે મગ્ગો ઘેલો કીધો ’

સાગ ગાયકનુ ગાયન સાબળ્યા પછી તેનો અનહત નાદ ઘણા વખત મુધી ઓતાના કર્ણમા ગુજી રહે છે એ અનુભવ પ્રસિદ્ધ છે તે કેવી રીતે ગુજી રહે છે તેનું સ્પષ્ટીકરણ પ્રસ્તુત પદોમા છે તાલ દાદરો, અંત તે વિલખિત લયમા હોવાથી પદના શરૂને તેના બાવાર્થને અનુસરીને છૂટા પાડવા સહજ થઈ ગયા છે આમા જે વીણાકાવ્ય (lyric) છે તેથી મૂળ બાવ અતગ્ગમા ગુજી રહે છે ભગવદ્ભક્તિમા ખરેખર મગ્ત થવું હોય તો આવા પદો જરૂર મદદરૂપ થાય

“પ્રથમ પાર્વતીના પુત્રને પાયે નમુ રે લોલ ”

આમા વીણાકાવ્ય (lyric) વધારે છે વળી તાલ ઝડપથી આવના હોવાથી કૃત્યનુ ગાયન (marching song) યાદ આવે છે

“ રૂડી રાજદ પુનમની ગત રે, સુદર વેણુ વાગે, વેણુ વાગે ”

શરદ પુનમ । રાત ઉપર કેણુ આશક નથી ? તેમા વળી મગીત નો વધારો થાય ત્યારે કહેવું જ શું ? કૃષ્ણના રાસનું જેવું વર્ણન આપણે સુનસ્કૃત સંગીતમા સાંભળીએ છીએ તેવું જ આમા પણ મળે છે આ પદના ગાનથી સાહજિક રીતે ખસરી યાદ આવે છે

“ કુ વગ્ને વારો જસોદા માવડી ”

આ ગરબીમા બાવ બરપૂર છે અને એનો રાગ પણ અર્ચને અનુરૂપ છે જમાદાની પાસે ફરિયાદ કરતા ગોપીઓ કૃષ્ણ ઉપર ખુબ ચીડાઈ ગઈ હતી તેનું આમા વર્ણન છે આ વર્ણનની તેમજ સંગીતની અસર તે દરમિયાને આપણી સામે પ્રત્યક્ષ ઊભું કરે છે

“ રમવા આવો સુંદર વર શામળિયા ”

રાગ સારંગ

આ ગસની પહેલી કડી વર્ષાઋતુના આગ બનેા આખેફૂલ ખ્યાલ આપે છે એ કડી ગાતા જાણુ આકાશ મેઘથી છવાયુ હોય અને વગસાદ વગસવાની તયારી થઈ ગઈ હોય એવો ખાસ થાય છે રાગ માગગ કે તેને બદલે મલ્હાર રાગ જોઈએ એમ કોઈ કહે તો તે ખોટું નથી, પણ જો આ રાસ પ્રસ્તુત ઢાળમા લગભગ ચારસો વગસથી ગવાતો આવ્યો હોય, તો તેમા સારગ ગગનેા જે ભાસ હાલમા આપણને થાય છે તે આપણને ગગના ઈતિહાસ તરફ લઇ જાય છે મલ્હારના અને સાગના થાટમા બહુ જ આછો ભેદ છે મલ્હારનું જે સ્વરૂપ પ્રાચીન ગ્રંથે મા આવ્યું છે તે હાલના સાગ ગને મળતું છે

‘ શહેના સૂચો ક્યારે આવશે રે ’

વડોદરાના મદારગજ મલ્હારગવને અગ્રેજ સરકાર પકડી ગઈ તે વખતે વડોદરાની સ્ત્રીઓએ બનાવેલો આ ઐતિહાસિક ગરબો છે. આ કા વ (ખાસ દરને છેલ્લી ચા. કડીઓ) મલ્હારગવ કેટલા લોકપ્રિય હતા તે સૂચવે છે જે પ્રમગો પ્રમના હૃદયને હવમચાવી શકે છે તેમને જ લોકસંગીતમા જ્ઞાન મળે છે જનતાના વિરાટ હૃદયનું આવીષ્કૃંષ્ટ મોટા પ્રમાણે જ થાય છે

“ આગની ઘડી રળિયામણી ”

પ્રિય વસ્તુનો લાભ ચવાઈ જે આનંદ થાય છે તે દર્શાવવાને જન્દ સમર્થ થતા નથી તેની સ્થિતિમા સંગીત કેટલું કામ કરે છે અને કેવી રીતે તે બાબને આપણી સન્મુખ ખડો કરે છે તેના આ એક દાખલો છે.

“ કુજલડી રે સદેસો અચારો. ”

ગમાયણમા સીતાજીના વિશેષ પદ્ધતિ રામ પેલા થમા હતા અને જે કોઈ રેતન કે જડ વસ્તુ તેના જંવામા આવતી તેને સીતાજીની ખજર પૂછતા હતા. અહિ કુજલડીને સમજદાર કદખીને અને પોતાને સામા કાઠાના પખીડા દર્શાવે કવિ બાલમને સદેસો મોકલે છે. આવા સંયોગમા સદેસ કહેનાર રામ હોય તો ક્ષમ બરાબર બેઠે.

પ્રસ્તુતમા રામની જોઠવણ સુદર હોવાથી તેમા રહેલુ કાવ્ય દીપી બેઠે છે

“મારૂં સોનમાનું બેડુ, જોવાલણી રે કોલ”

સાધારણ મનુષ્યમા સગીતની કદર હોય તો તેઓ પોતાએ બાવ પોતાની સાદી ભાષામા કેવી રીતે સ્પષ્ટ કરે છે તેનો આ દાખલો છે. આ ગરબીમા આવેલા શબ્દો અત્યંત સાદા છે, હતા ગાયન તાલ અને સ્વરમા બધેએતુ હોવાથી રસ ખૂબ જામે છે ગાયનશ્રોતાનો અવાજ સાંભળીને આપણે તેના ચક્ર ઉપર ચઢીએ છીએ આ પદનું સંગીત પાણીના ધોધના જેવું છે

“આસાભર્યા રે અમે આવિયા”

‘શરદ પુનમની રાતડી’—આ લીટી શરદઋતુની ચાદની અને તેમા ચાલતા રાસ ગરબા વગેરેને નેત્ર સામે ખડા કરે છે આ રાસ સાંભળતા જ આપણે પણ તે રાસના એક ભાગીદાર હોઈએ એમ લાગે છે આનું કારણ આ ગમની શાત ગસ ક્રિપ્ત કરવાની શક્તિ નથા ધીમે તાલ છે.

“હસા રાજ, રહી જાઓ આજની રાત,

રામ ભૈરવી

આત્મારૂપી હસ દેહરૂપી પિન્નરમાથી ઉડી જાય છે ત્યારે દેહનું આત્મા પ્રત્યે આ કહેવું છે દુન્યવી પ્રપચ બધો જૂઠો છે એવી ચેતવણી અપાય છે ત્યારે જોગી, કાલિ ગડા જેવા રાજ પસંદ કરવામા આવે છે.

“વહેલા આવજો મહારાજ.”

આ ગરબીમા હીચકાઓ ભરપૂર હોવાથી બાવ સ્પષ્ટ છે તાલના વિભાજો સ્પષ્ટ કરી બતાવવાની જરૂર છે, તેથી રસ જરાબર સમવાય છે.

‘બીજે મારી ચુલ્લડી’

આ પદમા વૃત્તની પરિસ્થિતિમા છે વૃત્તના સારા સારા અંશવિશ્લેષો અમા આવી જાય છે વિલમ્બિત લય રાખવાથી બાવ સ્પષ્ટ થાય છે.

“જો વાસલડી, વેરણુ મહ લાગી રે વ્રજની નાસ્તે”

રાગ નાગ આ રાગમાં શ્રાવ્ય રસ છે આ પદ્ય જ્યાં વિન-
યિત લયમાં ગવાય છે, ત્યાં શ્રાવ્ય રસની પૂરેપૂરી જમાવટ થાય છે
માયક મુદ્ધ થાય એમાં તો કંઈ નવાઈ નહિ, પણ સાબળાના પલ્લ
એની જોડે મન્ત બની જાય છે. આ પદના ભાવાર્થ જોડે સુન્દાસના
નીચેના પદના ભાવાર્થને સરખાવો — (રાગ રત્નાકર, ૫ ૫૫ ।

વસુરી તુ કવન શુભાન ભરી ।

મેને કો નાહી રુપે કો નાહી નાહી રતન જરી ॥

જાત સ્વિકત તેરી સવ કોઈ જાને મધુવન કી લક્ષરી ।

ક્યારા મયો જબ હરિ મુલ્ક લાગી બાજત વિરહ ભરી ॥

સર ગ્યામ પ્રભુ અબ ક્યા કરિયે અધરન લાગત રો ॥

‘ ખમ્મા વીગને જાડે વાગજોરે લોલ. ’

બા- મહેનના શુદ્ધ પ્રેમના અત્યાહત પ્રવાહનું દર્શન આ ટાંચમાં
થાય છે

‘ માન નયણાની બાગસ ૨ ’

રાગ વડદ મ અથવા ઝીંઝાટીમાં વિશેષ શોભે છે, દાગ્લુક
કાવ્યમાં બગેલુ રસ દર્શાવવા આ બે રાગ અત્યંત અધ્યેનના આવ
છે ઝીંઝાટીમાં ભાવ વ્યક્ત કરવાની અપાર શક્તિ છે આ ૧૯
હંસમાં વ્યાકૃતતા વિશેષ છે પણ એક પછી એક એમ ૫૦ રાગમાં
દરેક લીટી ગાવાયાં અસર બહુ સુદૃઢ થાય છે આખું ૫૬ હંસના
તારને નો હસાવે છે જ પણ તેમાં જો બે રાગનો મળાપ થાય
તો તેનો જલ્પકારો લાખા વખત મુઘી અતરમાં ટકી જરે છે

‘ જોજો જોજો જગતમાં આ બાસ ।

સીતાજીના મહિનાનો રાગ

આ ૫૬ દુન્યવી પ્રપચ કેવળ આભાસ છે એમ બતાવે છે
આ જ ભાવ દર્શાવતા બીજા દાખાની સાથે આ જગત સગપાવીશ
તો તેમાં આ ઢાળ અદર્શ જ

રાસ અને ગરબીઓ

ગીત—૨

આજની ઘડી રળિયામણી

હા રે, મારો વાલો આવ્યાની
વધામણી હો જ રે, વધામણી હા જ રે આજની૦
હા રે હુ તો મોતીડાના ચોક પુરાવતી,
હા રે મારા વાલીડાની આરતી કિતારતી
હો જ રે કિતારતી હો જ રે આજની૦
હા રે અમે આ'તા વાલમજીને વારણે
હા રે મેતા નરસૈના સ્વામી ઉભા
આરણે હો જ રે, ઉભા બારણે હો જ રે આજની૦

આજની ઘડી (પાઠાતર)

સખી આજની ઘડી રળિયામણી રે

મારો વાલો આવ્યાની વધામણી રે
પુર પુર સોહાણુ સાથીઓ રે
મલપતો આવ્યો હરિ હાથીઓ રે
સખી મોતીડે ચોક પુરાવીએ રે
આપણા નાથને પધરાવીએ રે
સખી ફૂલડે પાગરણુ બરાવીએ રે
ત્યા છબીલાજીને પધરાવીએ રે
સખી નીર ગ માજળ લાવીએ રે
રૂડા ચત્રબૂજના ચરણા પખાળીએ રે
સખી ચાર સોહાગણુ આવશુ રે
આપણા નાથને વધાવશુ રે
સખી આ રસ મીઠો અતિ મીઠો રે
મેતા નરસૈયાનો સ્વામી દીઠો રે

ગીત—૨

ફળ હાલ્યા ને વાદળ જિમટયા,	
(એજ) ગોકુળમા ટહુક્યા મોગ,	
મળવા આવો સુદર વગ શામળિયા	
તમે મળવા તે ના'વો શા માટે	
(હારે) તમ છો કે સદાયના ચોર	મળવા આવો~
તમે ગોકુળ ગૌ ધેનુ ચાગતા	
(હારે) તમે બગવાડોના બાણેજ	મળવા આવો.
મેતા નર્મના સ્વામી શામળા	
અમને નેદી ગાડ્યા ગલ	મળવા આવો.

ગીત—૩

રે શિર સાટે નટવવરન વરિયે	
રે પાછા તે પગલા નવ બરિયે	રે શિર૦
રે અતઃ દષ્ટિ કરી ધોળ્યુ	
રે હાપણુ ઝાઝું નવ ડોળ્યુ	
એ હાંતિ સાડ માથુ ધોળ્યુ	ર શિર૦
રે સમન્યા વિના નવ નીસરિયે	
રે ગ્લુમધ્યે જમને નવ ડગિયે,	
ત્યા મુખ પાણી રાખી મરિયે	રે શિર૦
રે પ્રથમ ચડે શરે ચમને	
રે બાગે પાછો રણુમા જમને	
તે શુ જ્યે ભુડું મુખ લમને	રે શિર૦
રે પહેલુ જ મનમા ત્રવડિયે	
રે હોડે હોડે જુદું નવ ચડિયે,	
જો ચડિયે તો કટકા ચમ પડિયે	રે શિર૦
રે ગગ સહિત હરિને રટિયે	
રે હાક વાગે પાછા નવ હડિયે	
અહ્લાનદ કહે ત્યા મરી મટિયે	રે શિર૦

ગીત—૪

મારા પ્રભુજી ને પાચસે પાકડા,
 નવસે ધેતુ દુજે, એલા નદના જોવાળી.
 ગેમા દોશુ ને શેમા વલોશુ,
 ગેમા જાશુ કગશુ, એલા નદના જોવાળી
 માન મમદગ જોળી કે કીધી
 માકડી કીધી ચદન ની, એલા નદના જોવાળી
 નવકળ નાગના નેતરાગે કીધા,
 મેક કીધો વ્વાયો, એલા નદના જોવાળી.
 હુ કે નાનકડી વલોણુ ભારે,
 એકલડી કેમ તાણુ, એલા નદના જોવાળી
 માસુ ને મારી ગામ સધાવ્યા,
 નણુલડી રીસાણ્યા, એલા નદના જોવાળી.
 માના જશોઈ કાનુડાને મેલો
 મહીડા વલોવા મારા, એલા નદના જોવાળી.
 માગે તે કાન જોખી બાળો ને ભોળો,
 મહીડાના વાત થુ જાણુ, એલા નદના જોવાળી
 એક કાન કાનજી કાળા વલોવે,
 એક કાર રાધકાજી ગોગ, એલા નદના જોવાળી
 હળવે હળવે નેતરા તાણુ કાનાજી,
 નદવાશે મારી જોળી, એલા નદના જોવાળી
 નદવાશે જોળી, મારી જોળી જટાશે,
 નવરગ ચુદડી ભીંજશે, એલા નદના જોવાળી
 એટલુ કીધુ, ને કાન રીસાવી ચાલ્યા,
 જાલ વનગવન વગ્યા એલા નદના જોવાળી
 ચાલો દેરાણી, ચાલો જટાણી,
 કાન મનાવાને જાહજો, એલા નદના જોવાળી

ગીત-૫

- મારૂં મોનાનું બેડ, ગોવાળણી રે લોલ,
 મારી રૂપનલા ઇંદોણી, ગોવાળણી રે લોલ
 હું તો સરોવર પાણી ગમતી, , ,
 મેં તો બેઠું મેલ્યું આરે, , ,
 હું તો વાડીમાં સીધાવી, , ,
 હું તો ફૂલ વીણી લાવી, , ,
 • ફૂલ માલણુંને આપ્યા, , ,
 માલણું હાર ગુથી લાગ્યે, , ,
 હાર બેઠે ચડાવ્યે, , ,
-

ગીત—૬

કાન તારી મોગલીએ જીએ ગગ્ગો થેલો ફીધો
 સમી સાજની આરે મોગલડી ક્યારે વાગી
 માજમ ગતની હોરે ઉદાસણુ ક્યારે વાગી
 અધ ગતની આરે વેગગણુ ક્યારે વાગી
 કાન તારી મોગલીએ જીએ મા ને બાપ મેલ્યા
 સમી સાજની જીએ મોગલડી ક્યારે વાગી
 માજમ ગતની હોરે ઉતાપણુ ક્યારે વાગી
 અધરાતની આરે વેરાગણુ ક્યારે વાગી
 કાન તારી મોગલીએ જીએ બાપન બોળાધ મેલ્યા
 સમી સાજની આરે ઉતાપણુ ક્યારે વાગી
 માજમ ગતની હોરે મોગલડી ક્યારે વાગી
 અધ ગતની આરે વેગગણુ ક્યારે વાગી
 કાન તારી મોગલીએ જીએ ધાવતા બાળ મેલ્યા
 સમી સાજના આરે મોગલડી ક્યારે વાગી
 માજમ ગતની જીએ ઉદાસણુ ક્યારે વાગી
 અધ ગતની હોરે વેગગણુ ક્યારે વાગી

ગીત—૬

વાટકીમા કેસર રોળ્યા વાલમજી
 કચ્છો છે રંગનો છોર, રંગમા રોળ્યા નાનમજી
 સાન ભુડી, સસગનુ ચાલે વાલમજી,
 મારા કર્યા ન થાય, રંગમા રોળ્યા વાલમજી
 વાટકીમા કેસર
 કચ્છો છે
 જેક ભુડો, જેઠાણીનુ ચાલે વાલમજી,
 મારા કર્યા ન થાય રંગમા રોળ્યા વાલમજી
 વાટકીમા કેસર .
 કચ્છો છે ..
 દેર ભુડો, દેરાણીનુ ચાલે વાલમજી
 મારા કર્યા ન થાય રંગમા રોળ્યા વાલમજી
 વાટકીમા
 કચ્છો છે ..

ગીત—૮

આગા બર્થા અમે આવીયા ને મારે વાલે ગમાવા ગસરે

આવેલ આશા બર્થા

ગન્દ ગનમની ગતડી ને કાઈ ચાદો ચડયા આકાગ કે

આવેલ આશા બર્થા

તનાગ દેશુ આગડારે એને દેશુ મેડી કેગ મોલારે

આવેલ આશા બર્થા

દાનલુ દેશુ દાઝીરે એને દેશુ કલ્લેરી ગમરે

આવેલ આશા બર્થા

નલ વાલુ દેશુ કુટિયુરે એને દેશુ નદી કેગ નીગરે

આવેલ આશા બર્થા

બોજન દેશુ વાપગીરે એને દેશુ કહીયલ દેવ ર,

આવેલ આશા બર્થા

મુળવાન દેશુ એલચીરે એને દેશુ પાન પચાસ રે,

આવેલ આશા બર્થા

પોદલુ દેશુ હાલીઆરે એને દેશુ હીડોળા ખાટ રે,

આવેલ આશા બર્થા

ગીત—૬

હાડે દાણ માગે રે દાણ માગે,	
હાડે તારી મીઠીના બોલ બાણ વાગે રે	દાણ માગે૦
હાડે કાન કીયા મુલકનો સુખો	
હાડે કાન મારમ વચ્ચે કોનો રે	દાણ માગે૦ ૧
હાડે કાન નીચા મુલકનો રશીયો	
હાડે માગ મગ વચ્ચે વશીયો રે	દાણ માગે૦ ૨
હાડે કાન કીયા મુલકનો દાણી,	
હાડે કાન મારી નવગ મ ચુ દડી તાણી રે	દાણ માગે૦ ૩
હાડે કાન કીયા મુલકનો મેહેતો,	
હાડે કાન માગ વચ્ચે રહેતો ૨	દાણ માગે ૪
હાડે કાન ગળી જુમનાને આરે,	
હાડે એમા કાણુ જીતે ને કાણુ હારે રે	દાણ માગે૦ ૫
હાડે કાન નથી સાકર નથી મેવા,	
હાડે ખાટી ગરમા થુ આવ્યો લેવા રે	દાણ માગે૦ ૬
હાડે મેહેતા નરસૈના સ્વામીને વારી	
હાડે ગૌ ગોવાળીઆમા ચારી ૩	દાણ માગે૦ ૭

ગીત—૧૦

વેણી ગૂંથી, ને મહી ફલ હુ તો બૂલી,
બૂલ્યુ બૂલાય કેમ એમ ?

અલખેલડી !

વેણી ગૂંથી ને મહી ફલ હુ તો બૂલી
ગગી આપાઈ કેરી પાદળી આકામે
દીડો મહી ભયો પ્રેમ

અલખેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મહી ફલ હુ તો બૂલી
પાદળીમા વીજળીની વેલડી ઝળકે
દીડી મહી નસઆપ,

અલખેલડી !

વેણી ગૂંથી ને મહી ફલ હુ તો બૂલી
વાડીમા મોગલા કલા કરી ગઘા'તા,
દીડી મહી ડપપાપ,

અલખેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મહી ફલ હુ તો બૂલી
મીંદુ શુ આભની થે પાટ કાપ માન્યુ,
મુણ્યા મહી મુજ વાન્ત

અલખેલડી !

વેણી ગૂંથી ને મહી ફલ હુ બૂલી
અગુલિના અપર્શ સમા ફેરા અડયા, ત્હા
નાડી હુ ઓગડ એકાન્ત,

અલખેલડી !

વેણી ગૂંથી ને મહી ફલ હુ તો બૂલી

ગીત—૧૧

જેયા જમત ધૂમી એક જોગીગજને
 પુગતન ભારતને ચોક અલખેલડી '
 જનનીએ દીધ એવા એક જોગીગજને
 જામવ્યા જોણે ચોંદ લોક અલખેલડી '
 જેયા જમત ધૂમી એક જોગીગજને

કળે સુણ્યા'તા સાચા એક જોગીગજને
 નખડે જેને અર્ધ ખોલ અલખેલડી ' (૧)
 લદ્યા પુણ્યા'તા એક જોગીગજને
 નપના ત્રિખડ ગવિ તોલ અલખેલડી '

જેયા જમત ધૂમી એક જોગીરાજને
 જાખ્યા'તા જીવી જીવન એક જોગીરાજને,
 ભર્યા અમૃતે જેના ઉર અલખેલડી '
 નિગખ્યા-એ પરખ્યા મુજ દેશ જોગીગજને
 નયણે જેને વીજ-તુર, અલખેલડી '
 જેયા જમત ધૂમી એક જોગીરાજને

ગીત—૧૨

ગમ લક્ષ્મણને વનમાં સીધાવતા,
મતી સીતાને આવતા સાથ,

કહે રઘુનાથ પધારે પીયરભણી
નહીતો અહિ રહો સસરાના રાજ્યમાં,
હોતે હળી મળી સાસુ સગાત,

નહીતો જોડી હાથ પધારે ૧
અમે કત્તીમાં નહી વસીયે વીનતા,
અમે કગથુ જઈ વનવાસ,

તમે પામે ત્રાસ, પધારે ૨
માથે રથ કે ઘોડ નહી ગખીયે,
નહી ગખીયે દાસી કે દાસ,

કોઈ અમ પાસ, પધારે ૩

ગીત—૧૩

આજે સાહેલી ' મ્હારે અજવાળા ઉગયા
ઉગ્યો આયુષ્યનો આનન્દ

મુખડાને મરકલડે રે
કીધી અમીની મહંને અમૃત પાઇને,
વગ્ન્યો ગસીલો ગસચન્દ

મુખડાને મરકલડે રે
આછુ-આછુ હુંડે, ન હેરી હેરી હમે
ખોલે અખોય ઢાઢ ખોલ

મુખડાને મરકલડે રે
ટહુકે વમનગીત કીકીની કોકિલા
કાલે શ્રુતિના લિ ડોલ

મુખડાને મરકલડે રે
લેયાને આખ એની ઝબકે છે પીજળી
પ્રગટે છે પ્રેમના પન્થ

મુખડાને મરકલડે રે
પૃથ્વીની પ્રભુતામા પ્રભુ શો પ્રકાશતો
જે ! જે ! સાહેલી ! મ્હારો કન્થ

મુખડાને મરકલડે રે

ગીત—૧૪

ગ્રીષ્મા ઝરમર કરસે મેહ,
 ભિજે મ્હારી ચુદડલી.
 એવો નીતર કોમારનો નેહ,
 બીજે મ્હારી ચુદડલી
 આજે ઝમે ને ઝમે ચન્દ્રીના ચન્દ્રિકા
 બીજ ગસિયે કોઈ ખાલા રે,
 બીજે નખા બીજે શરફ અલબેલડી
 બીજે મ્હાગ દેયાની માલા.
 હો ! બીજે મ્હારી ચુદડલી
 વનમા પપૈયો પેલો પિયુ પિયુ ભોલ,
 ટહુક મધુર ફેરી વેણા રે
 ટમ ટમ ટમ ટમ વાદળી ટમકે,
 ટમકે મ્હારા નાચના નણા
 હો ! બીજે મ્હારી ચુદડલી
 આનન્દકન્દ કોલે સુંદરીના વૃન્દ, ને
 મીઠા મૃદમ પડકન્દા રે
 મન્દ મન્દ હેરે મીટડી મયકની,
 દંગે મ્હારા મધુરસમન્દા.
 હો ! બીજે મ્હારી ચુદડલી

ગીત—૧૫

ગોરસ લેધ લેધ પીજો,
 હો ! ગોપિકાની ગોગ્ગી બરેલી
 વદને છે હેમજ્યોત,
 નયને છે પ્રેમજ્યોત,
 આત્મામા અમૃતની હેલી'
 હો ! ગોપિકાની ગોગ્ગી બરેલી
 હૃદયની આશ એક,
 રસિયાના રાસ એક,
 પ્રેમીની પ્યાસ ના છીપેલી
 હો ! ગોપિકાની ગોગ્ગી બરેલી

ગીત—૧૬

પીતળ લોટા જળે ભયા રે,
 દાતણ કગ્તા જાઓ રે મલ્હારગવ,
 શહેરનો સુખો ક્યારે આવશે રે,
 દાતણ કરીશુ વાડીએ રે,
 ડગ્ની ફિગ્ ગીની ફાજ રે મલ્હારગવ,
 શહેરનો સુખો ક્યારે આવશે રે
 ચીની તે ખાલા તેલ ભર્યા રે મર્દન કગ્તા, શહેરનો
 મર્દન કરીશુ વાડીએ રે, ફરતીં, શહેરનો
 તાપા તે ડુડીઓ જળે ભરી રે, નહાવણ કગ્તાં, શહેરનો
 નહાવણ કરીશુ વાડીએ રે, ફરતીં શહેરનો
 ગધી ગ્મોધઓ ગ્મ ગહી રે, ભોજન કગ્તાં શહેરનો
 ભોજન કરીશુ વાડીએ રે, ફરતીં, શહેરનો
 પાન મોપાગી ને ગ્મલચી રે, મુખવાસ કગ્તાં, શહેરનો
 મુખવાસ કરીશુ વાડીએ રે, ફરતીં શહેરનો
 ગોના તે કેગ મોગહા રે, ગમત ગમતાં, શહેરનો
 ગમત ગમીશુ વાડીએ રે ફરતીં, શહેરનો
 દાંચણ સમો ટાલિયો રે, પોઢણ કગ્તાં શહેરનો,
 પોઢણ કરીશુ વાડીએ રે, ફરતીં, શહેરનો
 ફયાવી આગ્યા પીટયા જાગલા રે,
 માયે ટોપી ને જૂરો વેશ રે, મલ્હારગવ, શહેરનો
 ગણી રૂવે ગગ મહેલમા રે,
 દામીઓ રૂવે દગ્યાં રે, મલ્હારગવ, શહેરનો
 હાટે રૂવે હાટ વાણીઓ રે,
 ચોગે રૂવે ચાગણ ભાટ રે, મલ્હારગવ, શહેરનો
 શહેર છોડી સુખો નીસર્યો રે,
 લીધી નડિયાદની વાટ રે, મલ્હારગવ, શહેરનો

ગીત—૧૭

હરિ વેણુ વાય છે, રે હો વનમા,
 તેનો વ્રેહ વાધ્યો, મારા તનમા,
 ચિત્તડામા ચટપટી, રે હો લાગી,
 જીવણુ જોવાને હું જાગી
 રસિયાજીને, રે હો રાગે,
 વ્યાકુળ કીધા છે વૈરાગે,
 ગતમત જૂલો, રે હો ગૃહની,
 વનમા વાસણી, વાગી વ્રેહની
 સેયે કાજગ, રે હો સાર્યા,
 વ્રેહમા બાળકને રે વિસાર્યા,
 ધીંગજ ટળિયા રે હો ધ્યાને,
 ક કણુ નેપુગ પેહર્યા કાને
 પ્રીતે પરવશ, રે હો કીધા,
 લજ્જા લોપી, મન હરી લીધા,
 વાલમ બોક્ષ્યા, રે હો વનમા,
 મુળદાસ મહાસુખ, પામ્યા મનમા,
 હરિ વેણુ વાય છે, રે હો વનમા

ગીત—૧૮

- લાલજી કારતકે મહિને રથ જાદવરાયે જોતર્યા,
હો લાલ વે'લા આવજો હો લાલ ૧
- લાલજી માગશર મહિને મેલી મથુગ ગયા,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ ૨.
- લાલજી પોષ મહિને પોપટ બેઠો પાજરે,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ ૩.

ગીત—૧૮

શાગ સ્મારગ

આ શો રડો બસી બટનો ચોક કે,
 મળી મહી વેચવા રે લોલ
 મારગ મળિયા મારા નાથ કે,
 મુજને આતરી રે લોલ
 ફેડયા મારા મહીના માટ કે,
 ગોગમ માગ દોળિયા રે લોલ
 ગોપી ચાલી નદ દગ્યાગ કે,
 ગોગા ગામના રે લોલ
 વારો જશોદા તમાગ કદાન કે,
 નિત આડી કરે રે લોલ
 ફેડયા મારા મહીના માટ કે,
 ગેરસ માગ દોળિયા રે લોલ
 જશોદાને ચડી છે ઝામ કે,
 નટકે ભાસર્યા રે લોલ
 હાથમા લીધી કરણના નાગી કે,
 કૃષ્ણ કદ ૧ ચડયા રે લોલ
 ઉતરો ઉતરો માગા માગા કે
 કહુ બક ભવાનિ રે લોલ
 માતા જશોદા તમારી આણ કે
 ગોપા સર્વ જૂઠ્ઠી રે લોલ

ગીત—૨૦

સિંધ કાફી

આવોને ન દલાલા રમવા આવોને રે ;
 નિરબો થયા છો નાથ, ગમવા આવોને રે ૨૬
 કારતકે તો મે કબૂટે કાઢ્યો,
 ભર દરિયે જોમ જહાજ, ગમવા આવોને રે,
 માગશર મહિને મારગડે મેલી,
 હવે અમારૂં કોણુ છે એવી,
 ગિરધર વિના થઈ ઘેવી, ગમવા આવોને રે ૨
 પોષ માસે જીવન પ્રાણુ તણુ છુ,
 લોકડિયાની લાજ લોપુ છુ,
 મંસાગ તાજ ડડ છુ, ગમવા આવોને રે ૩

ગીત—૨૧

સારંગ

ઓ વાસલડી, વેરણ થઇ લાગી રે વ્રજની નારને,
 શુ શોર કરે, જાતલડી તારી તુ મન વિચારીને
 તું તો જ મલ કાઢ તણો કટકો,
 રગ રસિયે કીધો રગ ચટકો,
 અલી તે પર આવડો શો લટકો, ઓ વાસલડી૦
 તુંને કહાન વર કરમા રાખે,
 તુ અધગ તણો ગસ નિત ચાખે,
 તું તો અમને દુખડા બહુ દાખે ઓ વાસલડી૦
 તુ તો મોહનના મુખ પર ચાલે,
 તું જ વિના નાચને નવ ચાલે,
 તું તો શોક્ય થઇ અમને સાલે, ઓ વાસલડી૦
 તુંને હરિએ હાથ ગ્રહી લીધી,
 તુંને સૌભા શિરોમણિ કીધી,
 કાણ મુખથી નવ મૂકે વીલી, ઓ વાસલડી૦
 હુ તુજને આવી નવ જાણુતી,
 નહિ તો તુજ પર મહેર ન આણુતી,
 તારા ડાળ મૂળ સાહીને તાણુતી, ઓ વાસલડી૦
 દયા પ્રીતમની પૂરણ પ્યારી,
 તુંને અળગી નવ મૂકે ન્યાણી,
 તારો ભેદ ગુણ દિસે ભારી, ઓ વાસલડી૦

ગીત—૨૨

પહાડી

શોભા સપુણા રયામની, તુ જોને સખી, શોભાં
 કોટિ કદર્પ લગ્નવે એનુ મુખકુ,
 શીકી પડે છે કળા જામિની, તુ જોનેં
 સદ્ગુણસાગર નટવર નાગર,
 બલિહારી એના નામની, તુ જોનેં
 કોટિ આભૂષણનુ એ રે ભૂષણ,
 સીમા એ છે અ ભગમની, તુ જોનેં
 જે એને જાણે તેને એ માગ સર્વતા,
 ખીછ વન્તુ નથી ડામની, તુ જોનેં
 અનુપમ એ અલખેતો ગસિયા,
 ઝવનમળી દયાગમની, તુ જોનેં

ગીત—૨૩

સખી પડવે તે પથે ચાલ્યા રે,
મહાવનના તે માગ્ય ઝાલ્યા રે,
સાથે સીતા ને લક્ષ્મણ આળા,
રઘુપતિ રામ ઉદેશ રહેજો રે
સખી બીજે મઢીમા બિરાજે રે,
જેવા નદીઓ તથા નાગ ગાજે રે,
ગમ ત ગમ ડડુ ગજ,

રઘુપતિ૦

નખી નાજે ન વનની ઝાડી રે,
૧૧૧ મનાર છે દહાડી રે,

૧૧૧ ને સીત જીતી યાડી
૧૧૧ ને વે ડરડી ૧ બહેકે રે,

રઘુપતિ૦

૧૧૧ કુટુંબ ન મોગરો મહેકે રે,
૧૧૧ નાનાઓ લહેકે,

રઘુપતિ૦

૧૧૧ રામ પોપટ પાળ્યો ૧
૧૧૧ નાના કહ્યો કાળો રે,

રઘુપતિ૦

૧૧૧ મના ના બાળ્યો,
૧૧૧ શુદ્ધ જન પા આપ્યો ૩

૧૧૧ પટ્ટી નાથ માથે લાવ્યા ૨,
૧૧૧ મના મરગ બાથો,

રઘુપતિ૦

૧૧૧ નાના તમ શ્રાહાર સમથો રે
૧૧૧ બેગા ઊડાડ્યા બમરા રે,

રઘુપતિ૦

૧૧૧ સહીને ઊપાલ્યા ડમરા,
૧૧૧ આઠમે એન નીલાલ્યો રે

૧૧૧ ધનુષ ધારને મગલો માર્યો રે
૧૧૧ મરતી વખતે પોકાર્યો,

રઘુપતિ૦

સખી નોમે તે નાખ્યો તીર રે,	
જઘ વાગ્યો મરગને શરીર રે,	
ધાળે ધાળે લક્ષ્મણ તીર,	સ્થુપતિ૦
સખી દશમે કહે લક્ષ્મણને રે,	
બેલી વીરો બોલાવે છે તમને રે,	
આડી આણુ દીધી છે અમને,	સ્થુપતિ૦
સખી એકાદશી ઉપવાસીરે,	
લપટ લેવાનો લાગ તપાસીરે,	
ગવણુ સીતાને લધ ગયો નાસી	સ્થુપતિ૦
સખી બાગશે હનુમાન બળિયો રે,	
ઠેકી સમુદ્રને પાગ નીકળિયો રે,	
જઘ જોગમાયાને મળિયો,	સ્થુપતિ૦
સખી તેગશે ત્રબાળુ બાગે રે,	
હાક હનુમાન કેરી વાગે રે,	
લાય લકાગઢમા જાગે,	સ્થુપતિ૦
સખી ચૌદશે ચિત્ત વિચારી રે,	
કાજ વાદરની રચી સારી રે,	
ગમે ગવણુને નાખ્યો મારી,	સ્થુપતિ૦
સખી પુનમે પ્રભુજી આગ્યા રે,	
ચાળ ભરી મોતીડે વધાન્યા રે,	
માતા ડૌશક્યાને મન ભાવ્યા,	સ્થુપતિ૦
સખી પદરે તથો થઈ પૂરી રે,	
એમા એકે નથી અધૂરી રે,	
આત્મારામની વાણી મધુરી,	સ્થુપતિ૦

ગીત—૨૪

હારે સખી દીડો ડોલરિયો કાળ દરીને કાઠે ઉભો રે,
 પ્રાણજીવને રૂકુ પહેયુ પીતાબર હારે મોર મુગટ મનોહર ઘડિયો
 વાસળી વગાડેને મોહ પમાડે હારે જુઓ આળા જાદુડાનો ભરિયો
 બીને વાને પણ બલો શોભે છે હારે પહેલો ગુનનો હાગ હૃદયે ધરિયો
 વઢનારી નારીઓ તો કહે છે વઢકારો હારે મને લાગેછે ડા'પણુનો દરિયો
 માકડા લઇને કાલે માખણ ભાગતો હારે મારા

ફળિયામા ઘેર ઘેર શરિયો.

કેકવાઝ આગણે નચાડયો નાનકડો હારે પેલો કાનકુવર કેસરિયો,
 રંગીલો નાથ ઋષિગજ કહે રૂપાળો હારે એ તો

આપણે કાળે અવતરિયો.

—

•

ગાન—૫

ખમ્મા ! વીગને જાઉં વાગણે રે લોલ .

મોધામલો છે મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીગને જાઉં વારણે રે લોલ.

એક તો મુહાગી ગગનચાદલો કે લોલ

ખીજો મુહાગી માગે વીગ જો !

ખમ્મા ! વીગને જાઉં વારણે રે લોલ

રાજ તો વિગજો ગ મન્દિરે રે લોલ

પાગણે વિગ જો મારો વીગ જો !

ખમ્મા ! વીગને જાઉં વાગણે રે લોલ

અયો ખીયે છે ફૂલવાડીમા રે લોલ

ફૂલમા ખીયે છે મારો વીગ જો !

ખમ્મા વીગને જાઉં વાગણે રે લોલ

આગણે જામ મારે સૂર્યનો રે લોલ

ધરમા જામ મારો વીગ જો !

ખમ્મા વીગને જાઉં વાગણે રે લોલ

એક તો આનંદ મારા કિનો કે લોલ

ખીજો આનંદ માગે વીર જો !

ખમ્મા વીગને જાઉં વાગણે રે લોલ,

દેવે દીધી છે મને માવડી કે લોલ

માડીએ દીધો મારો વીગ જો !

ખમ્મા વીગને જાઉં વાગણે રે લોલ

ગીત—૨૬

મહેમાનો ! ઓ વહાલા ! પુન પધારજો !
 તમ ચરણે અમ સદન સદૈવ મુહા'ય જો !
 કરજો માફ હજારો પાપર પાપ જો—
 દિનચર્યામા પ્રભુ પામે પશુ થાય જો !
 મહેમાનો ઓ વહાલા ! પુન પધારજો !
 ઉત્તમ ગિરિસૃંગોના વસનારા તમે
 ઉતર્યા ૨૬ ધરે શો પુણ્યપ્રભાવ જો !
 શુશ્રૂષા સારી ના અમને આવડી,
 લેશ ન લીધો લલિત ઉરોનો દ્હાવ જો !
 મહેમાનો ! ઓ વહાલા ! પુન પધારજો !

अतः—२७

કુવગને વારો જશોદા માવડી,
વાછડા છોડીને વહાલો વનમા પધારે,
હાથે ગેડી ને પગે પાવડી, કુવગને
નિત નિત વૃદી વાલો વનમા સિધારે,
ગોવિંદ ચરાવે ગાવડી, કુવગને
મોળિયુ મગડીને આધે માગે વાલો,
પાધણી કધ પેર આવડી કુવગને
કોણુ બાણુ એ શુ ખાખને જનમિયો,
કાધે છે ભાતની કાવડી, કુવગને
શાતિદાસનો ગ્વામી ગસિડ શિરોમણિ,
શીખ રી દહમ્મે આવડી, કુવગને

ગીત—૨૮

આવો આવોને સખિઓ ! આજ રસતાળી પાડી
 કાઢ ગજવો આપણી બહેન ! આ ગુર્જરી વાડી
 હરિણી ક્ષી ચ ચળ વાન, નાજીક ને નમણી,
 ફૂલની કળી સમ મુકુમાર સૂરતની રમણી '
 છબિ છટા ભરી, સોહાગ તપે મુખ મુઘડરા,
 ગુભ વડોદરાની વેલ સર્ગિખી ઓ ચતુગ '
 રૂડી ઠરેલ બુદ્ધિ વિશ લ સમજી ને શાણી,
 મુજ અમદાવાદની બહેન ' ધરરખુ ઓ ગૃહિણી !
 નિજ ઉરના વિવિધ વિલાસરગે રગેલી
 મુખધની મોહનરૂપ સખિ ! ઓ અલબેલી '
 અમૃતશા મીઠા બોલ, પણુ જાને અધૂરી,
 ઓ કોકિલકડી નાર હાલાગની મધુરી '
 છો સુદગ રસિક ઉદાગ, સહુ ભગિની આવો,
 ગુર્જર જનનીની જેહ કુવરીઓ કહાવો
 જ્યાં સિદ્ધણુ નિજ સન્તાન ધવગવે જાળે,
 જ્યાં સાગર ઉછળે નીચ મોતીની પાળે,
 જ્યાં પ્રેમભક્તિના ગાન ભક્તજને ગાયા,
 જ્યાં સ્થળસ્થળમા ઇતિહાસ શરના મોહાયા,
 એ અદ્ભુત દેશની બાળ, સ્મરીને વીગ સતી,
 સૌરાષ્ટ્ર તણી સન્નાર ! પધારો બાવવતી
 તેજસ્વી, મદ્દોલનત, જલની લક્ષ્મી જશી,

આવોને કંઈની કોડ ભરલી યુરનિ ' દશી
 આવો આવોને સહિયર ' અ જ રસ ટલક ગુજો
 કાઈ ગજા ગમતે ગીત નિજ ગુજરી કુજો
 આ તમ કાજે ભરી છાપ ગીતના ફૂલડાની,
 હ્યો સત્કારો નસમાળ ! એટલી મહેમાની
 છે મુજ કુલની અ રીત, તાતે શીખવી ભલી,
 આ ચમણુ ધડ છુ , બહેન વીરની વીરપસલી

ગીત—૨૮

શ્યામ ગગ સમીપે ન જાવું, મારે આજઘડી શ્યામ ગગ—ટેક
જેમા કાળાશ તે સહુ એક સગળુ,

સર્વમા કપટ હશે આવું. મારે૦

કમ્બુગીની તે બાદી કેરૂં નહિ

કાગળ ન આખમા અજાણુ મારે૦

કોકિલાનો તે શબ્દ મુલ્યું નહિ

કાગવાણી શકુનમોં ન લાવુ મારે૦

નીલામર કાળી કચુડી ના પહેરૂ

જામનાના નીગમા ન નહાવુ મારે૦

મગકત મણિ તે મેત્ર દારૂ ના જોવા

જામુ વત્યાક નહિ ખાવુ મારે૦

દયાના પ્રીતમ સાથે મુખે નીમ લીધો

મન કહે પલક ન નિમણુ મારે૦

ગીત—૩૭

(પાલવડો મારો મેલો મોહનજી—એ રામ)

કૃષ્ણ કામધેનુ દૂઝે અમારે
 નિત્ય અમૃત રસ પીજિયે કે
 નિત્ય અમૃત રસ પીજિયે હો રસિયા,
 નિત્ય અમૃત રસ પીજિયે રે, કૃષ્ણ
 ખાણુ ખુટણુ ને ચારો ન માગે,
 (એનો) દોનાગ દુખિયો ન થાયે રે,
 અન્નયુ ન રહે કેઈ અમાગ કુળમા,
 વાઝરે નવ મગી જાયે રે કૃષ્ણ
 ખાગ ખાટા ને તીખા ખીજા
 અણુવૈણુવ શુ જાણે રે,
 જુગના જીનજી જુગને જોગવે,
 દહી દૂધ 'ત ધાણુ આપે રે કૃષ્ણ
 વદનભના ગ્રામી પ્રભુ રસિક ગિરોમણિ,
 વૈણુન આનંદ સુખ પામે રે, કૃષ્ણ

ગીત—૩૨

સાત સમુદ્રની વાલે ગોળી રે કાંધી,
મેરૂ પર્વત રવાયો રે લોલ,

આજ મારે વસોણા—વાગ છે રે લોલ

માતા જસોદાજી તમારા કાનને,
મહીડા વસોવવાને મેલો રે લોલ,

આજ૦

એક કોગ કાનજી કાળા વસોવે,
બીજી કેર રાધિકાજી ગોરા રે લોલ,

આજ૦

બલે મળ્યો મેતા નગસૈનો સ્વામી
ગોપિયુ આનંદ પામી રે લોલ,

આજ૦

ગીત—૩૨

(૧) વરને વારો જસોદા માવડી—એ રામ

પાગણિયે ઝૂંઘોછ નદછના લાલ,	
ઝૂનોછ ઝૂનોછ, ઝૂંઘોછ, ઝૂંઘોછ, ઝૂંઘો	પાગણિયે૦
ઝગહગના નીલમ નગ જડિયા,	
હીંગ મોતીને લાલ	પાગણિયે૦
સોનેરી પામગીને તળાઈ મખમલ,	
રેશમી દોરીવાળા,	પાગણિયે૦
જોવાને ત્રિલોક દોળે જ મળિયા,	
જુગના છવનહાર,	પાગણિયે૦
દેવો આવીને પુણ્યે વધાવે	
જય જય તાગણુહાર,	પાગણિયે૦
પુરપાતમને પ્રેમથી ઝુલાવુ,	
વારી વાગી જઈ નદલાલ,	પાગણિયે૦
ન નટના લાડકડા નટવર,	
ઝૂલ વે વ્રજમાળા,	પાગણિયે૦

ગીત—૩૩

કેર કાંટો

હા કે રાજ !

વાવડીના પાણી ભગવા ગ્યાતા
મને કેર કાંટો વાગ્યો.

હા કે રાજ !

વડોદગના વૈદડા તેડાવો
મારા કાટડીયા કઢાવો
મને પાટડીઆ બધાવો
મને કેર કાંટો વાગ્યો.

હા કે રાજ !

ધોરાજીના દોડીયા મગાવો
માહિ પાથણા પથગવો
આડા પડદલા બધાવો
મને કેર કાંટો વાગ્યો.

હા કે રાજ !

ધરમાથી રાધણીયાને કાઢો
મારી ધૂમાડે આખ્યુ દુખે
મને કેર કાંટો વાગ્યો.

હા કે રાજ !

ઓશરીયેથી ખાડણીયાને કાઢો
મારા ધબકે ખભા દુખે
મને કેર કાંટો વાગ્યો.

હા કે રાજ !

આગણીયેથી ગાવલડીને કાઢો
એના વસોણાને સોતી
મને કેર કાંટો વાગ્યો.

૫૮

હા કે રાજ !

સસરાજીને ચોવટ કગવા મેલો
મને ધૂધટડા કઢાવે
મને કેર કાટો વાગ્યો

હા કે રાજ !

સાસુડીને તીગથ ક વા મેલો
એના છોડકાને સોતી
મને કેર કાટો વાગ્યો

હા કે રાજ !

નથુદડીને સાસરંચે વળાવે
એતો બાધ્યા ખચકા મોતી
મને કેર કાટો વાગ્યો

હા કે રાજ !

શળીયામાથી ખાડોચથુને કાઢે
એના રેટીયાને સોતી
મને કેર કાટો વાગ્યો

ગીત—૩૪

સીતાજીના મહિનાનો રાગ

જોજો, જોજો જગતના આ ભાસ, જન સહુ ! જોજો રે,
 ઉડો ભાળી અનન્ત ઉગ્રસ આસુડા હોજો રે
 કાળા વાદળ ઉલટે અથાગ ભર્યા અન્ધકારે રે,
 તહો યે અનુપમ તેજ સોહાગ દિશાઓ પ્રસારે રે
 સુની શોકની માજમ રાત ઘેરી ઉતગશે રે,
 મહી ચન્દ્રની અમૃત ભાત ઝીણી ઝગમગશે રે
 અયિ ! દુ ખ તણી મહા રેલ ક્ષિતિજ ફરી વળશે રે
 દૂર દૂર ક્ષિતિજને મહેલ સુખડા સુહવશે રે
 જોજો, જોજો વિધિના આ રૂઢ, અલૌકિક જોજો રે,
 ઉડો ભાળી અખડ આનન્દ આસુડા હોજો રે

ગીત—૩૫

રૂડી શગદ પુનમની ગતરે,	સુદર વેણુ વાગે,	વેણુ વાગે,
મારે વાલોજી રમિયા રાસરે,	સુદર વેણુ વાગે,	વેણુ વાગે
વાલે નટવર ધરીયો વેશ રે,	”	”
એના ધુધરીઆળા ખેશ રે	”	”
ગોપી અતિ ઉતાવળા આવે રે	”	”
ગોતી મુક્તાફળે જ વધાવે રે	”	”
દેહની શુધ પુધ સધળા વિસારી રે,	”	”
નયણે નીરખ્યા તે શ્રી વનમાળા રે	”	”

ગીત—૩૬

લોચન મનનો રે, કે જગડો લોચન મનનો,
રસિયા તે જનનો રે, કે જગડો લોચન મનનો—૨૬
પ્રીત પ્રથમ કેણે કરી, નંદકુવરની સાથ,
મન કહે લોચન તે' કરી, લોચન કહે તારે હાથ.

જગડો લોચન—૧

નટવર નિરખ્યા નેણુ તે, સુખ આવ્યુ તુમ્ ભાગ,
પછી બધાવ્યુ મુજને, લગન લગાડી આગ

જગડો લોચન—૨

સુણુ ચક્ષુ હું પાગળુ, તું માર વાહન,
નિગમ અગમ કહ્યું સાબળ્યુ, દીકા વન ગયુ મન

જગડો લોચન—૩

બહુ કરાવ્યુ મે તને, સુદર વર સંજોગ,
મને તણુ તું નિત મળે, હુ રહું હુ ખ વિજોગ

જગડો લોચન—૪

વનમા વહાલાણુ કને, હુય વસુ છુ નેણુ,
પણુ તુને નવ મેળવે, હુ નવ ભોગવુ ચેન

જગડો લોચન—૫

ચેન નથી મન ક્યમ તને, ભેટે સ્થામ શરીર,
હુઃખ મારે જાણે જગત, રાત્રિ દિવસ વહે નીર

જગડો લોચન—૬

મન કહે ધોણુ હદે, ધૂમ પ્રગટ ત્યા હોય,
તે તુજને લાગેરે નેણુ, તે થકી તું રાય.

જગડો લોચન—૭

એ બેહુ આબ્યા બુદ્ધિ કને, તેણે ચુકાવો નાન,
મને લોચનનો પ્રાણુ તુ, લોચન તુ મન કાય,

ઝગડો લોચન—૮

સુખથી સુખ હ ખ હ ખથી, મન લોચન એ રીત,
દયા પ્રીતમ શ્રીકૃષ્ણ શુ, બેહુ વડે ચર્ગ પ્રીત

ઝગડો લોચન—૯

ગીત—૭

- આદીતે આનદ સૈયર કહુ છુ રે
મારે ગિરિધર શુ ધગવાન વ્રજમા રહુ છુ રે ૧
- સોમે પામ્યા સુખ શિવજી કળિયા રે
નદજનો લાલ મુજને મળિયા રે ૨
- મગજે મને હેત હરી શુ લાગ્યુ રે
આ હૃદય કમળમા બાલુ પ્રેમનુ વાગ્યુ રે ૩
- (આ) કુધે આવી સૂષ જોવા જાધ્યે રે
છાની કરિયે ગુજ વહાલા થધ્યે રે ૪
- (આ) જૂહત્પતિ ગુર પરતાપ સુખ છે સૌને રે
અતિ ધણો આનદ રાધા વહુને રે ૫
- (આ) શુકના સુ લેખ સૌને ગમતા રે
આ દેતા તાલી હાથ રજની રમતા રે ૬
- (આ) શનીશ્વરે સદેશો હરિને કહાન્થો રે
જોગ બન્થો છે આજ રમવા આવો રે ૭
- (આ) સાત વાગ જો ગાય નર ને નારી રે
તેનો વૈકુઠ વાસ જ થાય દેવ મુશરી રે ૮

ગીત—૩૮

જુનામડમા ઉતરી ગોવાળણી રે		
મથુગામા ઉતગિયા કાન ગજ ગરબે રમેા તેા		
વહેલા આવમે રે		૧
તમને ઉતાઁ દેશુ ઝાગડા રે		
દેશુ દેશુ મેડીના મહેલ	રાજ ગરમે૦	૨
તમને દાતણુ દેશુ દાડમી રે		
દેશુ દેશુ કરેણી કામ	ગજ ગરમે૦	૩
તમને નાવણુ દેશુ કુંડીયુ રે		
દેશુ દેશુ નદીના નિગ	રાજ ગરમે૦	૪
તમને ભોજન દેશુ લાપશી રે		
દેશુ દેશુ ધેમગ કમાર	રાજ ગરમે૦	૫
તમને મુખવાસ દેશુ એલચી રે		
દેશુ દેશુ બીડા સો પાન	ગજ ગરમે૦	૬
તમને પોઠણુ દેશુ ઢોલીયારે		
દેશુ દેશુ કિડાળા ખાટ	રાજ ગરમે૦	૭

ગીત—૩૬

મ્હાગ નયણની આળસ રે, ન નિરખ્યા હરિને ભરી :
 એક મટકુ ન માડયુ રે, ન ઠગ્યા જાખી કરી.
 શોક મોહના અગ્નિ રે તપે, તેમા તપ થયા
 નથી દેવના દર્શન રે કાષા, તેમા રૂઝ ગ્લા
 પ્રભુ સપ્તજે વિગળે રે, મૃગનમા સભગ ભર્યા :
 નથી અણુ પણુ ખાલી રે, ચગચરમા ઉભર્યા.
 નાથ ગગનના જેવા રે, સદા મને છાઈ ગ્હે
 નાથ વાયુની પેડે રે સદા મુજ ઉગમા વહે
 જરા ઉત્તરે આખડણી રે તો સન્મુખ તેહ તદા :
 બ્રહ્મ બ્રહ્માડ અગગા રે ધરી યે ન થાય કદા
 પણુ પૃથ્વીના પડળે રે, શી ગમ તને ચેતનની :
 જીવે મો વર્ષ ધુરડ રે, ન ગમ તહોયે કંઈ દિનની.
 જ્વામી સાગર સરિખા રે, નજરમા ન માય કદી
 જીભ થાકીને વિરમે રે 'વિરાટ' 'વિગટ' વદી
 પેલા દિવ્ય ક્ષોભનિયા રે પ્રભુ ! મ્હારે ઉવડશે ?
 આવા ધોર અન્ધારા રે પ્રભુ ! મ્હારે ઉતગશે ?
 નાથ ! એટલી અગજ રે, ઉપાડો જડ પડદા :
 નેણા ! નિરખો ઉડે રે, હરિવગ દરસે સદા
 આખ આળસ છાડો રે, દરે એક જાખી કરી :
 એક મટકુ તો માડો રે, હૃદય ભરી નિરખો હરિ.

ગીત—૮૦

હાક પડી વીર નર જાગજો રે,
બની બહાદુર સગદાર (૨),
ધરી શસ્ત્ર અસહકાર (૨).

ગણના ગણગીતા વ ગિયા

સાઅમનીયી સૈન્ય નીસર્યુ રે,
બન્યા ગાધી સગદાર (૨),
રેટિયા ઠામ ઠામ આપિયા,
કાઢે સૂર અમહકાર (૨),

ગણના ગણગીતા વાગિયા

ચક્ર સુરશન કરી વળ્યુ રે,
ભલી ભગ્ન મેઝાર (૨),
દશે દિગા લાગી ડેલરા,
કહે કરો અમહકાર (૨),

ગણના ગણગીતા વાગિયા

ગીત—૪૧

રહી જાઓ આજની રાત, હ સા રાજ,
 ગહી જાઓ આજની રાત
 મારે કરવી છે દિલડાની વાત, હ સા રાજ,
 ગહી જાઓ આજની રાત-
 પહેયો રે વિસામો ધગને ઉમરે, હ સા રાજ,
 બીજો રે વિસામો જાપા બહાર,
 ત્રીજો રે વિસામો ગામને ગોદરે, હ સા રાજ,
 ચોથો રે વિસામો સમજાન
 હ સા રાજ, રહી જાઓ આજની રાત
 હારે મારે કરવી છે દિલડાની વાત, હ સા રાજ
 મા અને માણી બે બેનડી, હ સા રાજ,
 અપલા સુધી તારે સાથ,
 બાપ અને કાકો બે બાન્ધવા, હ સા રાજ,
 સમજાન સુધી તારે સાથ
 હ સા રાજ, રહી જાઓ આજની રાત
 હારે મારે કરવી છે દિલડાની વાત હ સા રાજ
 ગાડુ બીને સુકા લાકડા રે લીધા,
 કોરા હાલ્લામા છે અગાર,
 ચાર જથ્થા, હ સા રાજ, ઉપાડીને ચાલ્યા,
 પાચમો કરે છે પોકાર હ સા રાજ,
 રહી જાઓ આજની રાત,
 મારે કરવી છે દિલડાની વાત,
 રહી જાઓ આજની રાત

ગીત ૪૨

પ્રથમ પાર્તીના પુત્રને, પાયે નમુ રે લોલ દીન જાણિ વાણિ દીજીયે, કહું સમુ રે લોલ	૧
સમસ્વતી તણા ચગણુ, પ્રતાપથીરે લોલ નવે નાંધ રીધ સીધ, આપો આપથી રે લોલ.	૨
કરુ ગાન ધરુ ધ્યાન, અહુચગતાણું રે લોલ કરો સાર વાગ વારથુ, કહું ધાણુ રે લોલ	૩
આજ અહુચરાજિ માત, ગગ્ગે ગમે ે લોલ નગ નગ મુનિવરે, સર્વને ગમે રે લોલ	૪
માજી રૂપ ગાધિકા થકી ધાણુ અણી રે લોલ કોટિ કામ શશિ નયની, જાળી હણી રે લોલ	૫
ગત રોહિણી ગતદે, આદિ મુદ્રી રે લોલ પલક પલવટે ક્રમા ગમા, પુનઃદરી રે લોલ	૬

રાગ સૈંધવી, તાલ વિલંબિત દાદરા

૧

આ રાગમા “મધાર” અને “નિષાદ” એ બે સ્વરો અતિ કોમલ છે ધૈવત બે પ્રમાણનો છે એક શુદ્ધ અને બીજો અતિ કામલ, અતિ કોમલ ધૈવત માટે નિશાનો છે

તાર							
મધ્ય	ગ	ગ	ગ	મ	ધ	પ	મ ગ રિ સ સ
મન્દ્ર							
	આ	જ	ની	ધ	ડી	.	ર ળી યા મ ણી
	૧				૨		૧

તાર							
મધ્ય	ગ	ગ	ગ	મ	ધ	પ	મ ગ રિ સ સ
મન્દ્ર							
	આ	જ	ની	ધ	ડી	.	ર ળી યા મ ણી
	૨				૧		૨

તાર							
મધ્ય	પ	પ	પ	પ	પ	નિ પ	પ નિ પ મ મ મ
મન્દ્ર							
	હાં	રે	મ્હા	રો	ઘા	લો આ ઘ્યા	. ની . વ ધા
	૧			૨		૧	૨

तार

मध्य

प म ग म

प म ञ

म म

प म ग म

मन्द्र

. म णी हो

जी रे

व धा .

म णी हे

१

२

तार

मध्य

प म .

ञ ग ग

ग म

५ ध प म

ग

मन्द्र

जी रे

आ ज

नी य

डी .

र ळ

१

२

१

तार

मध्य

रि स

स ञ

स ग

मन्द्र

नि

नि

नि

नि

या म णी

हा

रे

हुं

तो

मो ति

२

१

तार

मध्य

ग म ४ ध प म ग रिसस ॥ प प

मन्द्र

डा ना चो . क पु रा व ती हां रे
१ २ १

तार

मध्य

प प प नि ध नि प प म म ग म

मन्द्र

म्हा रा न्हा ली डा नी आ र ती उ ता र
२ १ २

तार

मध्य

ग म प म ॥ म ग म ग म प म

मन्द्र

ती हो जी रे उ ता र ती हो जी रे
१ २ १

તાર	
મધ્ય	. ॐ ગ ગ ગ મ ॐ ધ પ મ ગ રિ સ સ ॐ
મન્દ્ર	

આ જ ની ઘ ઠી . ર લી યા મ ણી

૨

૧

એનો આગલની કહી “હાં રે અમે ગ્યા તા વાલમજીને વારણે” એ
હે, અને “હા રે હુ તો મોતીઢાના ચોક પુરાવતી” એ પ્રમાણે ગવાય છે

રાગ સારંગ, તાલ દાદરા

૨

આ રાગમા “ગધાર” અને “ધૈવત” એ બે સ્વરો વર્જ્ય છે, પરંતુ
અપવાદ રૂપે “ધૈવત” સ્વર આવી ગયો છે નિષાદ બે, આરોહમાં શુદ્ધ.

તાર		
મધ્ય	સ સ	સ રિ મ મ રિ રિ મ પ પ પ મ
મન્દ્ર		નિ
	દલ	હા . લ્યાં . ને . વા . . દલ .
	૧	૨
તાર		
મધ્ય	રિ મ રિ સ સ . પ પ	પ . મ પ ધ નિ
મન્દ્ર		
	(એ) ડ મ . ટ્યા	(એજી) ગો . કુ લ માં
	૧ ૨	૧ ૨
તાર		
મધ્ય	નિ ધ પ મ રિ રિ મ પ મ	રિ સ
મન્દ્ર		નિ
	ટ ડ વ્યા . આ મો ર મલ વા.	
	૧ ૨ ૧	

तार

मध्य स् रि म म रि रि म म प प म रि म

मन्द्र

आ वो . सुं .
२

द . र व र .
१

ए सा
२

तार

मध्य रि स सु . १ ॥ स सु स स रि म म रि

मन्द्र

म ळि या .
१

२

त मे म ळ वा . ते .
१

तार

मध्य रि म प ५ नि प म रि म रि स सु . १ ॥

मन्द्र

ना . आ . वो .
२

. शा मा टे . . .
१ २

तार	
मध्य	प प प प म प ध नि नि ध प
मन्द्र	हां रे त मे छो रे . स दा य ना
	१ २ १

तार	
मध्य	म रि १ म प म रि स स रि म म रि
मन्द्र	नि १
	. . . चो . र म ङ वा आ वो . सुं .
	२ २ २

तार	
मध्य	रि म म प प म रि म रि स सु . १ .
मन्द्र	

द . र व र . ए सा म ङि या
१ २ १

राग खमाज-द्रुत दीपचंदी

६

तार									
मध्य	ग	गु	म	ग	रि	सु	स	रि	ग
मन्द्र									

म . ग

रे शि र सा टे न ट व र ने व
१ २ ३ २ १ २

तार									
मध्य	ग	रि	१	प	प	.	प	प	म
मन्द्र									

म . प

रि ये रे पा छा ते प ग लां .
३ २ १ २ ३ २

तार									
मध्य	धु	ध	प	म	गु	रि	.	१	ग
मन्द्र									

म . ग रि

न व भ रि ये - - रे अं त .
१ २ ३ २ १ २

तार			
मध्य	स . रि ग	म . गृ रि १ ग	मृ म ग रि
मन्द्र			

हृ णी क री खो ल्युं रे डा हा प ण
३ २ १ २ ३ २ १ २

मध्य			
मध्य	सु स रि ग	मृ म गृ रि . १	प . प प
मन्द्र			

ज्ञा . धुं . न व डो ल्युं - ए हरि
२ २ १ २ ३ २ १ २

तार			
मध्य	म . प ४ नि	ध . प म गृ रि . १	ग
मन्द्र			

सा रु मा धुं धो . ल्युं . - रे
३ २ १ २ ३ २

तार

मध्य गु म ग रि सु स रि ग म . ग ग रि १

मन्द्र

शि र सा टे न द व र ने व रि यं -
१ २ ३ २ १ २ ३ २

राग संकीर्ण, ताल दादरा.

४

तार

मध्य

सु सु सु ऋ ग ग ग रि

मन्द्र

नि नि . नि नि

म्हा रा प र भू जि ने - पां च सो .
 १ २ १

तार

मध्य

ग रि सु ऋ म म म ग प . म . ग

मन्द्र

पां ख डां . न व सो . धे न् दु
 २ १ २

तार

मध्य

रि सु सु रि ग . ग . रि . सु ऽ ऽ

मन्द्र

नि

जे ए ला नं द ना गो वा ली
 १ २ १ २

राग सारंग, ताल दादरा

५

तार										
मध्य	सु	सु	रि	म	प	प	प	म	रि	रि
मन्द्र	मा	रुं	सो	न	ला	नूं	बे	हू	गो	वा
			१				२			१
	मा	री	रु	प	ला	इं	ढो	णी	,	,
			१				२			१

तार					
मध्य	रि	स	स	स	स
मन्द्र	णी	.	रे	लो	ल
	,	,	,	,	,
			२		
			२		

राग संकीर्ण, ताल दादरा

६

तार							
मध्य	म	म	म	म	प	म	म
मन्द्र	का	न	ता	री	मु	र	ली
						ये	जी
							रे

तार							
मध्य	ग	रि	स	ग	रि	रि	ग
मन्द्र	ग	र	वो	ये	लो	कि	धो
							स
							मी

तार							
मध्य	स	रि	रि	ग	स	रि	ग
मन्द्र	सां	ज	नी	आ	रे	उ	ता
							प
							ण

तार

मध्य ग स रि . स स . १ ॥

मन्द्र

क्यां रे . वा गी - -
२ १ २

राग संकीर्ण, ताल दादरा

७

तार		
मध्य	स॒ . स॒ स॒	ग॒ ग॒ म॒ ग॒ रि
मन्द्र	नि॒ नि॒ नि॒ नि॒	
	वा ट कि मां के स र धो ळ्यां वा ल म	
	१ २ १ २	

तार		
मध्य	स॒ ङ॒ ङ॒ म॒ म॒ . म॒ प॒ म॒ म॒ .	ग॒ म॒
मन्द्र		
	जी . . उ ग्यो छे रं ग नो छो ळ	
	१ २ १	

तार		
मध्य	ग॒ रि॒ स॒ .	ग॒ ग॒ म॒ ग॒ . रि॒ स॒
मन्द्र		
	रं ग मां रो ळ्यां वा ल म जी	
	२ १ २	

तार									
मध्य	स	स	स	रि	म	म	म	म	म
मध्य									
	आ	शा	भ	प्यां .	रे	अ	मे	आ	वि
	१		२					१	२

तार													
मध्य	प	प	ग	म	ग	रि	स	स	रि	म	ग	रि	स
मन्द्र													

रे . वा ले . र . मा . डया . रा स

१ २ १

तार		
मध्य	स॒ रि॒ ग॒ ग॒ ग॒ रि॒ . ग॒ स॒ स॒	
मन्द्र	५ नि ॥	

रे आ . वे ल आ शा . भ व्या
२ १ ३

राग झिंजोटी ताल दादरा

९

तार		
मध्य	सु सु सु सु सु ग रि ग	म . ग रि
मन्द्र		

हां रे दा ण मा गे - रे दा ण
१ २ १

तार		
मध्य	सु सु ञ	प प प प प ऽ नि ध ऽ नि
मन्द्र	नि	

मा . गे . हां रे तारि मी ठ डि ना
२ २

तार		
मध्य	नि ध प प म म प	ग म ग रि सु रि
मन्द्र		नि .

वो ल वा ण वा गे - रे - दा ण मा गे -
१ २ १ २

तार		
मध्य	सु सु ग रि ग	म . ग रि सु सु
मन्द्र	नि	नि
दा ण मा गे — —		रे दा ण मा — गे —
२		१ २

राग भोमपलासी ताल दादरा

(आ रागमा “गधार अने निषाद” ए बे स्वरो कामल होय छे)

१०

तार

मध्य ग ग स ग म प प म ग म प म ग ॥

मन्द्र

बे णी गुं थी न म ही . फ़ ल हं तो भू
१ २ १ २

तार

मध्य स ञ प प प प प म ग म प म प

मन्द्र

ली भू ल्यु भू ला य के म ए म अ ल —
१ २ १

तार

मध्य ग रि रि स

मन्द्र नि

बे ल डी — — —
२

રાગ સિંધ કાફી તાલ દાદરા

(આ રાગમાં ગધાર તથા નિષાદ એ બે સ્વરા કામલ આવે છે તેમજ ધૈવત બે એક કોમલ, અને બીજો શુદ્ધ કોમલ ધૈવતની નિશાની છે)

૧૧

તાર		
મધ્ય	ગ ગ મ પ નિ ધ પ	ગ મ પ નિ પ ગ રિ
મન્દ્ર		
	જો યા જ ગ ત ધૂ મી એ ક જો . ગી રા	
	૧ ૨	૨

તાર		સ સ સ સ સ
મધ્ય	ગ રિ રિ સ	નિ નિ ધ
મન્દ્ર	નિ	
	. જ ને - -	ખુ લા નિ જ ભા - ર ત
	૧	૨

તાર		
મધ્ય	પ ધ મ પ મ ગ ગ સ	ગ મ પ ા
મન્દ્ર		
	ને . ચો . ક અ લ -	બે લ ડી -
	૧	૨

ધોલ-તેવરા

(આ ધોલમા ગધાર અને નિષાદ એ બે સ્વરા કોમલ છે)

૧૨

તાર			
મધ્ય	સરિ યગ્	રિ . સરિ	સરિ સરિ યગ્
મન્દ્ર		યનિ	

રા . મ લ ક્ષ . ણ વ ન માં . સી
૨ ૨ ૧ ૨ ૨ ૧ ૨ ૨

તાર			
મધ્ય	યગ્ . રિ સરિ	સુ ડ ડ સરિ યગ્	રિ રિ
મન્દ્ર			

ધા વ . . તા . . સ . તી સી .
૧ ૨ ૨ ૧ ૨ ૨ ૧

તાર			
મધ્ય	સરિ	સરિ સરિ યગ્	રિ . સરિ
મન્દ્ર	યનિ		યનિ

તા . ને લા . વ . તા સા થ . ક
૨ ૨ ૧ ૨ ૨ ૧ ૨ ૨

तार			
मध्य	स रि स रि ५ ग	स रि स रि	स रि
मन्द्र		५ नि	

हे - र - घु ना - थ - पि धा -
 १ २ २ १ २ २ १

तार			
मध्य	स रि ५ ग	रि रि रि स रि	सु ५ १
मन्द्र			.

रो - पी य र भ - - णी - -
 २ २ १ २ २ १

राग पहाडी ताल दादरा

१३

तार	
मध्य	ग ग रि स रि ग ग स स रि ग स रि
मन्द्र	

आ जे सा हे लि मा रे अ ज वा - ङा -
 १ २ १

तार		
मध्य	स	ग ग रि स रि ग रि स
मन्द्र	नि ध प ञ	नि

ऊ गी या . . उ ग्यो आ यु ष्य नो आ नं -
 २ १ २ १

तार		
मध्य	स रि ग रि	स रि ग रि स स ण
मन्द्र	नि ध ण	

- द मू ख डा ने म र क ल डे रे -
 २ १ २

રાગ સિંધ કાફો તાલ દાદરા

૧૪

(આ રાગમા બે ગધાર, બે ધૈવત, અને નિષાદ કોમલ આવે છે
કોમલ ધૈવત તથા શુદ્ધ ગધારને નિશાની છે)

તાર	
મધ્ય	સ સ સ સ રિ ગ રિ રિ મ પ ય ધ પ
મન્દ્ર	નિ
	ઙિ ણા . ઙ ર મ ર વ ર સે . .
	૧ ૨

તાર	
મધ્ય	ગ રિ ળ રિ મ પ ય ધ પ રિ રિ ગ . રિ
મન્દ્ર	
	મે હ ખીં જે મ્હા રી . ચું દ . લ
	૧ ૨ ૧

તાર	
મધ્ય	સ ળ સ સ સ સ રિ ગ રિ રિ મ પ
મન્દ્ર	નિ
	ઢી , એ વો . નિ ત રે . કૌ મા ર નો
	૨ ૧ ૨

तार			
मध्य	५ ध प	ग रि ञ रि म प ५ ध प	रि रि
मन्द्र			

. . ने ह भी जेम्हा री . चुं द
१ २ १

तार			
मध्य	ग रि स ञ	स स	प प प प प प म
मन्द्र		नि	

. ल डी . शि ना . आ जे झ मे ने झ रे
२ १ २

तार			
मध्य	प प ध म प ध ५ नि ञ	ध प म ङ ग म	
मन्द्र			

चं द्री . नी चं द्री का भी जे र सी क
१ २ १ २

तार		
मध्य	म म	प . ५ ध प म ग रिस १ ५ ग ५ ग ५ ग
मन्द्र		

को ई बा ला . . रे . . . * भीं जे स
१ २ १

तार		
मध्य	ग ग ग ग	ग ग ग ग म ग म प १
मन्द्र		

खी . भिं जे श र द अ ल बे ल डी
२ १ २

तार		
मध्य	स ५ नि ध ५ नि	प ५ नि ५ ध प
मन्द्र		

भिं जे म्हा रा ना थ ना .
, २

* “ भींजे सखी भिंजे शरद अलबेलडी ’ ए लीटीमा आवेला
गधार स्वरो बधा शुद्ध छे

तार		
मध्य	म ♣ ग रि रि म प ♣ ध प	रि रि ग रि स ♣
मन्द्र		

नै णा हो भिं जे म्हा री . चुं द . ल डी
 १ २ १ २

राग पहाडी ताल दादरा

१५

तार										
मध्य	ग	ग	रि	स	.	रि	ग	.	रि	स
मन्द्र										
	गो	र	स	ले	ई	ल	ई	पी	जो	हो
	१			२				१		

तार										
मध्य	स	रि	ग	रि	स	रि	ग	रि	स	
मन्द्र										
	गो	पि	का	नी	गो	र	सी	भ	रे	. ली .
	२				१			२		

तार													
मध्य	स	स	स	ग	.	ग	ग	.	रि	स	स	रि	
मन्द्र	ध	ध	ध										
	व	द	ने	.	छे	.	हे	म	ज्यो	त	न	य	ने
	१						२				१		

तार		
मध्य	ग स रि स	ग ग रि स रि
मन्द्र	नि ध प प	
. छे . प्रे म ज्यो . त आ त्मा मां अ मृ		
२ १ २		

तार		
मध्य	ग रि स	स रि ग रि
मन्द्र	ध ञ प	
त नी हे ली हो गो पि का नि		
१ २		

तार			
मध्य	रि ग् गु म म ग	मृ गृ रि ऽ म	ग रि स
मन्द्र			

लो . टा . ज . डे . . . भ . व्या . .
४ २ १ २ ३

तार				
मध्य	सु. ५९	सु रि ग सु	रि ग सु ग	रि ग
मन्द्र		ध		

रे दा . त . ण क र तां . जा वो
 २ १ २ ३ २ १

तार			
मध्य	रि सु	ग रि सु	सु रि ग सु
मन्द्र		नि ध	

रे म ल्हा र रा व श र नो - सु
 २ ३ २ १ २

राग देस धुमाळी ताळ

१७

तार	सु सु सु	सु
मध्य	पु पु प धु	५ नि ५ नि धु
मन्द्र		

ला ल जी का र त क म रि ने .
१ २ ३ २ १ २

तार			
मध्य	पु ५ नि धु	पु सु गु रि ५ सु पु	५ नि . धु
मन्द्र			

र थ जा द व रा य नो त व्या .
३ २ १ २ ३ २ १

तार		
मध्य	सु गु सु गु रि सु	गु रि सु ५ सु पु
मन्द्र		

हो — ला — ल व हे ला आव
२ ३ २ १ २ ३ २

तार	
मध्य	पू + नि + नि धृ ष . पु ५
मन्द्र	

जो . हो . ला ल
१ २ ३ २

राग झिझोटी ताल दादरा

१८

तार		
मध्य	ग ग ग रि स स स .	रि . ग रि स स
मन्द्र		

ह रि वे ण वा य छ रे हो . वं न
१ २ १ २

तार			
मध्य	स ञ	स स स म म . म .	ग रि ग .
मन्द्र			

मां ते ना व्रे ह वा धो मा . र।
१ २ १

तार		
मध्य	ग रि स ञ	ग ग ग रि स स स स
मन्द्र		

तं न मां चित्त डा मां च दृ प टी
२ १ २

तार		
मध्य	रि . ग रि सु . सु ञ	सससमम.म.
मन्द्र		
	ने हो . ला गी	जी . व ण जो वा
	१ २	१ २

तार		
मध्य	ग रि ग . ग रि सु ञ	सससपप.म.
मन्द्र		
	ने . हं जा . गी .	जी . व ण जो वा
	१ २	१ २

तार		
मध्य	ग रि ग . ग रि सु ञ	
मन्द्र		
	ने . हं जा . गी	
	१ २	

રાગ સારંગ તાલ ધુમાઢી માત્રા ૪

૧૯

આ રાગમા ગધાર અને ધૈવત એ બે સ્વરા વર્જ છે નિષાદ બે પ્રકારના છે શુદ્ધ અને કોમલ કોમલ ને માટે નિશાની છે

તાર		
મધ્ય	સૂ રિ મૂ રિ મૂ મૂ પૂ	પૂ મૂ મૂ રિ સૂ સૂ રિ
મન્દ્ર	નિ	

આ શો રૂ ઢો બં . સી . વ ટ નો ચો . ક કે
૧ ૨ ૩ ૨ ૧ ૨ ૩ ૨

તાર		
મધ્ય	સૂ રિ મૂ મૂ રિ મૂ	મૂ રિ સૂ સૂ . સૂ . ૫
મન્દ્ર	નિ	

મ ળિ મ હિં બે . ચ વારે . લો લ
૧ ૨ ૩ ૨ ૧ ૨ ૩ ૨

(શાક્તીની લીટીઓ એજ પ્રમાણે ગવાય છે)

राग संकीर्ण, दोपचंदी ताल. (तय मात्रा १४)

१०

(प्रत्येक खानानी शरुआतमा 'सम' छे एटले त्या ताळी पाडवी)

तार			
मध्य	सु रि	सु रि ग. सु ध्र	प सु ग रि
मन्द्र		नि नि	

स खी प ड वे ते पं थे . चा . ल्य. .
 १ ३ १

तार		
मध्य	सु १ १ सु रि	सु रि रि ग सु ध्र
मन्द्र		नि नि

रे . . म हा व न ना ते मा . र ग
 ३ १ ३

तार		
मध्य	प सु ग रि सु १ १ प प	ग सु प प ध्र ध्र
मन्द्र		

झा . ल्या . रे सा थे सी . ता ने ल .
 १ ३ १ ३

तार			
मध्य	पु म	ग म ग रि ग म ग रि	सू स रि ग.
मन्द्र			

१ म ण वा . ला र टु . प ति रा म ह दे
 १ ३ १ ३

तार		
मध्य	सु ध्र	प म ग रि सु १ १
मन्द्र		

मां . र हे जो . रे
 १ ३

आगळनी कडियो “सखी पढवे ते पथे चाल्यारे” ए लीटीनी
 ठबथी शर थाय छे

राग सिध काफी, ताल दीपचंदी (द्रुत लय)

२१

तार		
मध्य	स . ५ ग रि रि ५ ग म प	प . ५ ध प
मन्द्र		

आ वो . ने . नं द ला . ल
 , ३ १

तार			
मध्य	मृ ग रि	रि ५ ग म ५ ग रि . स	स
मन्द्र			नि

र म वा आ . वो . ने रे नि र
 ३ १ ३ १

तार		
मध्य	रि ५ ग रि रि ५ ग म प	प . ५ ध प
मन्द्र		

धे . थ या . छो . ना . थ
 ३ १

तार		
मध्य	प म० ५ ग रि	
मन्द्र		

ज र म वा

आगळनी कडियो 'कारतक मे तो कष्टे रे कहाडया' ण लीटानी
ढवे गवाय छे

રાગ સારંગ, ધુમાઝી તાલ

૨૨

આ રાગમાં ગધાર અને ધૈવત એ બે સ્વરો વર્જ છે પરંતુ આ
ગીતમાં અપવાદ રૂપે ધૈવત સ્વર આવેલ છે

તાર			
મધ્ય	સુ રિ	સુ રિ રિ . ૧	રિ મુ પુ પુ ય નિ
મન્દ્ર		ય નિ	

ઓ . શાં સ લ ડી . વે ર ણ થ ઇ

તાર			
મધ્ય	પુ મુ	રિ સુ	સુ રિ મુ ૨ રિ સુ
મન્દ્ર		ય નિ ય નિ	

લા . ગી . રે વ્ર જ ની . નાર

તાર			
મધ્ય	સુ ૧ સુ રિ	સુ રિ રિ . ૧	રિ મુ પુ
મન્દ્ર		નિ	

ને શ્રં . શો ર ક રે જા ત લ

तार		
मध्य	मृ षृ षृ + नि षृ षृ मृ	रि षृ षृ मृ रि . १
मन्द्र		

ते प र आ व डो . शो . ल ट को

तार		
मध्य	सृ रि	सृ रि रि . १
मन्द्र		+ नि

ओ . वां स ल डी

आगळना कडीओ " तु तो जगल काष्ठ तणो कटको " ना पेठे गवाय छे

राग खमाज-ताल दीपचंदी

(फक्त सम उपर ज ताळी पाडवानी)

२३

तार				
मध्य	सु रि		सु रि	गु . मु ध् पमुगुरि
मन्द्र		नि नि		

म खि प ड वे ते पं ये . चा . ल्या .
१ १ १

तार			
मध्य	सु १ १ सु रि	सु रि	रि गु मु ध्
मन्द्र		नि नि	

रे . म हा व न ना ते मा . र ग
१ १ १

तार			
मध्य	प मु गुरि	सु १ १ पु पु	गु मु पु पु
मन्द्र			

झा . ल्या . रे . . साथे सी . ता ने
१ १ १

તાર				
મધ્ય	ધ ધ્ પ મ્	ગ મ્ ગ્ રિ	ગ મ્ ગ્ રિ	સૂ સ
મન્દ્ર				

લ . ક્ષમ ણ કા . ળ ર ધુ . પ તિ ગ મ
૧ ૧ ૧ ૧

તાર				
મધ્ય	રિ	ગ ગ્ મ્ ધ્	પ મ્ ગ્ રિ	સૂ ૧ ૧
મન્દ્ર				

હ ટે . માં . ર હે જો . રે
૧ ૧ ૧

આગઢની કડીયો ‘સહી પઢવે તે પથે ચાલ્યા રે’ અને આગઢના
કમ પ્રમાણે ગવાય છે

२४

तार			
मध्य	सु रि	सु सु सु . ५	गु . सु
मन्द्र		नि नि नि	

मा . पा वा ने ग ढ थी उ त
१ १

तार			
मध्य	प मृ पृ	गृ मृ गृ रि सु . ५ पृ	पृ पु नि
मन्द्र			

ग्यां म हा का . ली . रे . दो सी डे .
१ १

तार			
मध्य	पु ध्रु मृ पु	गु . मृ पु ध्रु मृ पु	गु मृ
मन्द्र			

मां . इयां . हा ट पा . वा . ना .

तार		
मध्य	ग० रि० सु० . ५	
मन्द्र		

ळी . रे

राग पहाडी. ताल दादरा, तिस्रजाती, मात्रा बे

२५

तार		
मध्य	स रि ग स रि ग रि	स स स
मन्द्र	ध	ध प ध

हां रे स खी दी ठो - डो ल रि यो - का लं
 १ ३ १ ३

तार			
मध्य	स रि ग	स रि ग रि स स . ॥	स रि ग
मन्द्र			ध

द रि ने कां ठे - उ भो छे प्रा ण जी व
 १ ३ १ ३

तार			
मध्य	ग ग रि	स स रि ग रि स	ध ध
मन्द्र		नि ध प	

न रु डुं पे ह युं . पी तां - ब र हां रे
 १ ३ १

તાર		
મધ્ય	ધ ધ ધ ધ ધ પ	મ પ ગ રિ સ સ સ ન
મન્દ્ર		પ

મો ર મુ ગ ટ . મ નો - હ ર ધ રિ યો કા
૧ ૧

તાર			
મધ્ય	સ રિ ગ	સ રિ ગ રિ સ સ . ન	
મન્દ્ર	ધ		

લં દ રિ ને કાં ઠે . ડ બો છે
૧

एनी आगळ्नी कडीओ “प्राणजीवन रुद्ध पेहय्यु पीताबर” ए
प्रमाणे गवाय छे

રાગ કાફી તાલ ધીમો-દાદરો

૨૬

આ રાગમા ગધાર અને નિષાદ બે સ્વરો કોમલ આવે છે શુદ્ધ
ગધાર અપવાદ રૂપે આવે છે

તાર	
મધ્ય	મ ળ ગ મ સ રિ ળ ગ મ પ મ પ મ રિ ગ
મન્દ્ર	

સ્વં - મા વી રા ને જા ઝં વા - ર ણે -
૧ ૨ ૧

તાર	સ સ સ	
મધ્ય	રિ સ સ નિ ધ પ મ નિ ધ પ ન	
મન્દ્ર		

રે લો લ મો ઘા મ લો હે મ, રે વી ર ને
૨ ૧ ૨ ૧

તાર	
મધ્ય	મ ળ ગ મ સ રિ ળ ગ મ પ
મન્દ્ર	

સ્વ - મા વી રા ને જા ઝં

(अथवा बीजी रीते)

तार			
मध्य	स स स रि ङ ग म प	५ नि ध प ञ	
मन्द्र			

मौ घा मू लो - छे म्हा रो वी र जो
 १ २ १

स्वागत गीत, राग-झिंजोटी. ताल केरवा

२७

तार			
मध्य	मु मु म प म	गु मु गु रि सु रि गु	गु रि
मन्द्र			

मे हे मा नो ओ व्हा - ला - पु नः प धा -
१ ३ १ ३ १

तार			
मध्य	सु सु . १	सु सु सु सु रि गु	रि गु गु मु
मन्द्र		धु	

र जो - त म च र ने अ म स द न स
३ १ ३ १

तार			
मध्य	गु रि सु सु	रि गु मु गु रि . १	
मन्द्र			

दै - व सु हा - - य जो
३ १ ३

(“करजो माफ” तेमज भागळनी कडीओ एज प्रमाणे गवाय छे)

राग पहाडी झिजोटी, ताल दादरा

२८

तार			
मध्य		स॒ रि॒ ग॒ ध॒ प॒.म॒	ग॒ रि॒ ग॒ म॒ ग॒
मन्द्र	प॒ ध॒		

कुं व र ने - वा रो ज सो - दा - मा
 १ २ १ २

तार			
मध्य	रि॒ स॒*	म॒म॒म॒म॒.ग॒म॒	५ नि॒ ध॒ प॒
मन्द्र			

व डी वा रो ज सो दा - मा व डी
 १ २ १

तार			
मध्य		स॒ रि॒ ग॒ ध॒ प॒.म॒	ग॒ रि॒ ग॒ म॒ ग॒
मन्द्र	प॒ ध॒		

कुं व र ने - वा रो ज सो - दा - मा
 १ २ १ २

तार		
मध्य	रि सु॥	स स स ग म प प ध ध ॥ नि
मन्द्र		

व डी वा छ डां - छो डी ने व्हा लो -
१ २

तार	स स स	
मध्य	प प नि ॥ नि ध प ॥	स स ग म प
मन्द्र		

व न मां - प धा - - रे हा थे - मे डी
१ २ १ २

तार		
मध्य	प ध ध प ॥ नि ध प ॥	स रि ग ध
मन्द्र		प ध

ने प मे - पा व डी कुं व र ने - वा
१

તાર			
મધ્ય	પ.મ	ગ રિ ગ મ ગ રિ સ્	જ
મન્દ્ર			

રો જ સો - ટા - મા વ હી

(આગલની કહીઓ “ વાછઢા છોઢોને વ્હાલા વનમા પધારો-”
 એ કહી પ્રમાણે ગવાય છે) “ વારો જસોદા માવહી ”
 અટલો લિટી બે વાર ગાવી

राग संकीर्ण-ताल केरवा

२९

तार			
मध्य	सु सु	स पु पु पु पु गु मु	प.५ नि धु पु
मन्द्र			

आ वो आ वो ने स खि यो — आ ज र स
१ १

तार			
मध्य	मु गु	गु मु पु गु म मु गु	रि रि गु म धु धु
मन्द्र			

ता — ली — पा — डी कं ई ग ज वो आ प णी
१ १

तार			
मध्य	प. मु गु रि गु मु	मु गु रि सु सु १	
मन्द्र			

वे न आ — गु — र्ज रि वा — डी
१ १

(उपरनी वे लिटीओ माफकज आगळनी कडीओ गवाय छे)

राग-छाया काफी; दादरा ताल

३०

तार		
मध्य	स स स स स प प प	प५नि ध प म म
मन्द्र		

श्या म ' ग स मी पे न जा बुं म्हा रे आ ज
१ ३ १ ३

तार		
मध्य	म म५	रि स स रि म५ ग रि
मन्द्र		

थ की - श्या म रं ग स मी पे न
१ ३

तार			
मध्य	रि स ५ ५	५ नि ध ५ नि स स स ५	स स
मन्द्र			

जा बुं . जे मां . का ला श ते स हं
१ १ ३

तार		
मध्य	म५ ग॥ रि॥ स॥ स॥ स॥	स॥ स॥ स॥ स॥ स॥ प॥ प॥ प॥
मन्द्र		

ए क स र खुं स र्व मां क प ट ह शे
३ १ ३

तार		
मध्य	प५ नि॥ ध॥ प॥ म॥ म॥ म॥ म॥	५ ग॥ रि॥ स॥ रि॥
मन्द्र		

आ खुं म्हा रे आ ज थ की श्या म रं ग
१ ३ १

तार			
मध्य	रि॥ म५ ग॥ रि॥	रि॥ स॥ ५	
मन्द्र			

स मी पे न जा खुं
३ १ ३

राग पहाडी, झिजोटी, ताल दादरा

३१

तार		
मध्य	ग ग ग ग ग रिस रिरि ग रिस	
मन्द्र		निध प

कृ ग का म धे . नु . दु जे - अ मा - रे -
 १ ३ ३

तार		
मन्द्र	स रिस ग ग ग रिस रिस रिस ग ग	
मन्द्र	ध ध	

नित्य अ - मृ त र स पी जी ये - - रे
 १ ३ १ ३

तार		
मध्य	ग ग ग ग ग रिस रिरि ग रिस	
मन्द्र		निध प

नित्य अ - मृ त र स पी जी ये हो र सि या -
 १ ३ १ ३

तार		
मध्य	स॒ रि॒ ग॒ ग॒ ग॒ रि॒	स॒ रि॒ स॒ रि॒ ग॒ ग॒ प॒ ध॒ .
मन्द्र	ध॒ ध॒	

नि॒ त्य॒ अ॒ - मृ॒ त॒ र॒ स॒ पी॒ जी॒ ये॒ - - रे॒ . .
 १ ३ १ ३

तार		
मध्य	ध॒ प॒ ग॒ . ग॒ रि॒ स॒ रि॒ स॒ रि॒ स॒ रि॒ ग॒ रि॒ स॒	
मन्द्र		नि॒ ध॒ प॒ ण॒

नी॒ त्य॒ अ॒ मृ॒ त॒ र॒ स॒ पी॒ जी॒ ये॒ - - हो॒ र॒ सि॒ या॒ -
 १ ३ १ ३

जागळनी कडिओ ए ज प्रमाणे गवाय छे

संकीर्ण राग, दादरा ताल

३२

तार		
मध्य	स रि रि रि रि	स रि ग ग
मन्द्र	नि नि नि नि	
सा त स षु द्र नी वा ले गो ङी - रे		
१ ३ १		

तार			
मध्य	ग.स०	स स स रि प प प	प ५ नि ध प
मन्द्र			
की-धी मे रु प र्व . त र वा यो - रे			
३ १ ३ १			

तार		
मध्य	म ग रि ग ग	स स स स स ग रि ग
मन्द्र		
लो . . . ल आ ज मा रे वा लो . जा		
१ १		

तार		
मध्य	म ग ग रि स . स स	
मन्द्र		

वा र छे रे लो . ल .

१

३

(आगळनी कडियो ए ज प्रमाणे)

राग संकीर्ण ताल केरबा

३३

तार		सु सु सु सु
मध्य	स स	सु ५ नि ५ नि धु
मन्द्र		

रु डी श र द पु न म नी .
१ ३

तार		
मध्य	प ध प म गु रि सु सु	सु सु रि म .
मन्द्र		धु

रा . त रे सुं . द र वे ण वा . गे
१ ३ १ ३

तार			
मध्य	पु	गु म गु रि सु . १	५
मन्द्र			

. वे ण वा . गे
१ ३

(आगळी लीटी एव प्रमाणे गवाय छे)

राग-संकीर्ण ताल धुमाळी (एक उपर ताली)

३४

(आमा "नी" कोमल छे)

तार		
मध्य	सु सु रि मु मु मु . मु मु मु पु	गु मु गु रि सु
मन्द्र		

हां के रा . ज वा व डी नां . पा . णी . .
१ १

तार		
मध्य	सु रि मु गु रि सु	सु . सु गु गु रि
मन्द्र	नि १ धु नि	

भ र वा . ग्या . ता म ने के र कां टो .
३ १

तार		
मध्य	सु सु सु १ सु सु रि मु मु मु मु मु मु पु	
मन्द्र		

. वा ग्यो हां के रा . ज व डो द रा ना .
३ १

तार	
मध्य	गुरिसुसुसुरिगुरिसु
मन्द्र	नि० धुनि
वै . . द डा . ते डा . वो मारा	
१ ३	

तार	
मध्य	सुसुसुसुरिगुगुरिसुसु०सुसु सु
मन्द्र	
कां ट डि या . क . डा . वो म ने पा	
१ ३ १	

तार	
मध्य	सुसुसुरिगुगुगुरिसु
मन्द्र	नि० धुनि
ट डि या . बं धा . . वो म न	
३	

રાગ દેસ-ત્રીનતાલ

તાર		
મધ્ય	સ સ	રિ મ પ ધ ધ ૫ નિ ધ પ મ પ ધ
મન્દ્ર		

આ દી તે . આ . નં . દ સં . ય ર
૨ ૧ ૨ ૩

તાર		
મધ્ય	ધ પ મ ગ	રિ ૧ મ મ મ મ મ મ મ પ
મન્દ્ર		

ક હું હું . રે મ્હા રે ગિ રિ ધ ર હું .
૨ ૧ ૨ ૩

તાર		
મધ્ય	પ મ રિ મ રિ	રિ મ પ ધ ૫ નિ ધ પ મ ગ રિ . ૧
મન્દ્ર		

ધ ર વા . સ વ્ર જ મા . . ર હું હું . રે .
૨ ૧ ૨ ૩

આગળની કડિઓ એ જ પ્રમાણે મવાય છે.

राग संकीर्ण-ताल दादरा

३६

तार			
मध्य	स॒ स॒ स॒ स॒	स॒ स॒ रि॒ रि॒	रि॒ ग॒ ग॒ ग॒
मन्द्र			ग॒ रि॒

(हां रे) जु ना ग ढ मां ते उ त री गो वा ल
१ ३ १

तार		
मध्य	रि॒ स॒ स॒ स॒	स॒ रि॒ रि॒
मन्द्र		रि॒ ग॒ ग॒ ग॒

णी . रे म थु रा मां उ त रि या .
३ १ ३

तार		
मध्य	ग॒ रि॒	रि॒ स॒ स॒ रि॒ स॒
मन्द्र		रि॒ ग॒ ग॒ ग॒ ग॒

का न रा ज ग र बे र मो . तो बे ला
१ ३ १

તાર			
મધ્ય	ગ રિ રિ સ્	સ્ સ્ .	
મન્દ્ર			

આ વ જો . રે

૩

એની આગળની કડિયો—એ જ પ્રમાણે એટલે—“ જુનાગઢમા તે
ઉતરી ગોવાળી રે ” એ ઢબ પ્રમાણે જ ગવાય છે

दीपचंदी मात्रा ७ (द्रुतलय) प्रकार पहेलो

१७

तार			
मध्य	ग म ग म	रि म ग रि सु	सुरि ग म
मन्द्र			ध

म्हा . रा . न य जां . नी आ . ङ . स

तार			
मध्य	ग १ १ ग म ग म	रि म ग रि सु	सुरि
मन्द्र			ध

रे म्हा . रा . न य जां . नि आ . ङ

तार				
मध्य	ग म	ग १ १ पु	प पु म धु म पु १	रि १

. स रे न नी र ख्या

तार			
मध्य	रि ग् रि ग् म् पु म्	ग रि	ग म् ग म्
मन्द्र			
ह री ने . . . ज री . म्हा . रा .			

दीपचंदी ताल प्रकार बीजो

३८

तार		
मध्य	रि † ग रि † ग	स † ग रि स
मन्द्र		† नि ध

म्हा . रा . न य णां . नि .

तार				
मध्य	स † ग	रि .	† ग	ग ग म पु ग म .
मन्द्र	ध † नि			

आ . ल स रे न नी र ख्या . . .

तार		
मध्य	सू . १ १ स रि स रि ग म † ग	† ग रि
मन्द्र		

. ह री ने . . . ज री .

तार		
मध्य	रि ५ गु रि ५ गु	
मन्द्र		

म्हा . रा .

राग भैरवी ताल दोपचंड़ी

(आ रागमा री, ग, ध, नी स्वरा कान्ठ आय छे)

३२

तार		
मध्य	गु रि ग ग रि सु	सु १ सु. ४
मन्द्र		नि ध नि

र ही ज ओ आ ज . नी . रा त
१ २ ३ ४ ५ ६

तार		
मध्य	सु रि ग म गु रि ग स रि सु	
मन्द्र		नि ध नि

हं सा रा जा र हि जा ओ आ ज . नी .
३ २ १ २ ३ ४

तार		
मध्य	सु १ सु १ . सु सु	पु प पु प पु प ध पु
मन्द्र		

रा त मा रे क र बी छे दि ल ड नि
१ २ ३ २ १ २ ३ २

तार		
मध्य	सु ५ म सु रि ग म	सु स स ग म म सु
मन्द्र		

वा त हं सा रा जा पे लो रे वि सा . भा
१ २ ३ २ १ २ ३ २

तार		
मध्य	गु रि ग म गु रि सु	पु प प प पु प ध प
मन्द्र		

घ र ने रे उ म रे बि जो रे वि सा मो झां पा
१ २ ३ २ १ २ २

तार		
मध्य	सु ५ सु . ५ १ . १	सु म म म म .
मन्द्र		

न्हा र त्रि जो रे वि सा
१ २ ३ २ १ २ ३

तार			
मध्य	मृ पृ ध	गृ रि गृ रि गृ रि गृ	पृ पृ पृ पृ
मन्द्र			

मो . . गा म ने गौं दे . रे चो यो रे वि
 २ १ २ ३ २ १ २

तार		
मध्य	पृ पृ धृ धृ धृ पृ	मृ ५ मृ . ५ सृ रि गृ मृ
मन्द्र		

सा . मो . स म शा . न हं सा रा जा
 ३ २ १

तार			
मध्य	ग ग	ग रि स. स रि	रि रि रि स
मन्द्र			

तार			
मध्य	म ग	रि. रि ग ग ग म	ग रि स्र. स्र
मन्द्र			

त उ जा स आ सुं डा . लो जो . रे .
१ ३ १ ३

રાગ સંકીર્ણ-તાલ દાદરા

૪૧

તાર				
મધ્ય	સૃ સૃ સૃ	સૃ રિ સૃ રિ	ગ ગ ગૃ	રિ ગ
મન્દ્ર				

પ થ મ પાર્વ તી ના પુ ત્ર ને પા યે ન
૨ ૧ ૨ ૧ ૨ ૧

તાર			
મધ્ય	રિ સૃ સૃ	સૃ સૃ	
મન્દ્ર			

સુ . રે લો લ
૨ ૧

(બિજી લિટી એજ પ્રમાણે)

અથવા

તાર			
મધ્ય	ધૃ ધૃ ધૃ	પૃ મૃ ગૃ રિ સૃ	રિ ગ ગૃ મૃ ધૃ
મન્દ્ર			

પ થ મ પાર્વ તી . ના પુ . ત્ર ને પા
૧ ૧ ૨ ૧ ૨

तार				स स स
मध्य	प म ग रि	स स	प प	ध
मन्द्र				

ये न गुं रे लो ल दी न जा णी वा णी
१ २ १ २ १ २

तार			
मध्य	५ नि ध प म	ग म प ध ५ नि ध	प प ५
मन्द्र			

दी जि ये क हुं स मु . . रे लो ल
१ २ १ २ १

राग-संकीर्ण, दीपचंदी

४२

तार		
मध्य	स रि गु ग गु मु ध	प . प म पु
मन्द्र	धु ध	

लो . च न म न नो . . रे . क झ
 १ २ ३ २ १ २ २

तार			
मध्य	म गु रि स	प . ग म गु रि स	स
मन्द्र			धु ध

ग डो . . लो च न म न नो र सी या
 २ १ २ ३ २ १ २

तार		
मध्य	रि गु ग गु मु ध	प . प म पु म गु रि
मन्द्र		

ते ज न नो . . रे . के झ ग डो .
 ३ २ १ २

तार		
मध्य	स प. ग म गुरि सु	
मन्द्र		

. लो च न म न नो

(साखी)

तार		
मध्य	प प म म म म म प म ग म . रि ग रि	
मन्द्र		

प्री त प्र थ म को णे . क री . नं द कु

तार		
मध्य	ग रि प म ग ग . १ प प प प म म म ध	
मन्द्र		

व र नी . सा थ म न क हे लो च न ते

तार		
मध्य	प म ग १.	स रि गु ग म ध
मन्द्र		धु ध

. क री लो . च न क हे ता रे
१ २ ३ २

तार			
मध्य	प. प म	प म गुरि स	
मन्द्र			

हा . य झ ग डो . .
१ २

राग-सिंधूडो (लौकिक) ताल दादरा

४१

तार		
मध्य	स स प प प प प प	प प प ध प ध
मन्द्र		

हां क प डी वी र न र जा ग जो . रे .
 १ २ १ २

तार		
मध्य	५ नि ध प	ग ग म म प प म म स स
मन्द्र		

. ब नी ब हा दु र सर दार ब नी
 १ २

तार		
मध्य	रि रि ग म प प म म स स	रि ग म
मन्द्र		

ब हा दु र सर दार ध री स स अ
 १ २ १

તાર		
મધ્ય	પ પ મ મ સ સ	રિ ગ મ પ પ મ પ . પ
મન્દ્ર		

સ હ કાર ધ રી શ સ્વ અ સ હ કા . ર
૨ ૧ ૨

તાર		
મધ્ય	રિ ય ગ રિ ય ગ સ રિ રિ ય ગ મ ય ગ	
મન્દ્ર		

ર ણ ના . ર ણ સૌ . . ગ
૧ ૨

તાર			
મધ્ય	રિ ય ગ	સ સ સ જ ટ	
મન્દ્ર			

. . વા ગિ યા . -
૧ ૨

“ હાંક પઢી વીર નર આગજો ” પ્રમાણે જ આગલની કહીયો
ગવાય છે

पुस्तक मळवानु र
नारायण मोरेश्वर खरे,
सत्याग्रह आश्रम साबरमती-अमदावाद
नवजीवन प्रकाशन मन्दिर,
अमदावाद

